Vlaams Parlement

vergadering **18**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 9 januari 2019

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING 4

VERONTSCHULDIGINGEN 4

ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING 4

POLITIEKE FRACTIES
Wijziging in de samenstelling 4

VERKIEZING van een lid van de Vlaamse Regering 4

ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING 6

POLITIEKE FRACTIES
Wijziging in de samenstelling 6

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 6

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden 6

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE, INNOVATIE EN WETENSCHAPSBELEID
Verkiezing van de eerste ondervoorzitter 7

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUUR, RUIMTELIJKE ORDENING, ENERGIE EN DIERENWELZIJN
Verkiezing van de tweede ondervoorzitter 7

COMMISSIE VOOR MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN
Verkiezing van de tweede ondervoorzitter 7

MEDEDELING VAN DE AANWIJZING VAN DEELSTAATSENATOREN 8

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN 8

BELANGENCONFLICT over het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs, wat het inschrijvingsrecht betreft
Samenstelling van de delegatie 8

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING 9

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de voortgang van het Spartacusdossier 9

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over elektrische bussen bij De Lijn 12

ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over nieuwe undercoverbeelden uit horrorstallen 16

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de invoering van de gebiedsdekkende kilometerheffing 20

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een Vlaams meldpunt voor slachtoffers van tienerpooiers
ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de strijd tegen tienerpooiers
ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van tienerpooiers 23

ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het Voka-voorstel van 100 euro extra netto voor lage inkomens
ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het aantrekkelijk maken van werken voor laaggeschoolden
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het voorstel van Voka inzake de jobkorting 31

ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de explosieve toename van het aantal SUV's en hun impact op het milieu 36

ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de voorbereiding op een eventuele no-dealbrexit 39

ACTUELE VRAAG van Franc Bogovic aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over studenten met een migratieachtergrond in het hoger onderwijs 42

ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep
ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over studenten lerarenopleiding die steeds vaker de vraag krijgen om al te beginnen werken 47

ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het beleid binnen het Vlaams onderwijs ten aanzien van de terugkerende kinderen van Syriëstrijders 53

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid
– 1709 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3
Algemene bespreking 57
Artikelsgewijze bespreking 59
Hoofdelijke stemming 60

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 60

BIJLAGEN
Aanwezigheden 62
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers 62

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Jenne De Potter, Ludo Van Campenhout, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 7 januari 2019 heeft de heer Mathias De Clercq met ingang van die dag ontslag genomen als Vlaams volksvertegenwoordiger.

De opvolger die in aanmerking komt om hem te vervangen, is de ons zeer bekende heer Sas van Rouveroij.

De geloofsbrieven van de heer Sas van Rouveroij werden reeds goedgekeurd in de plenaire vergadering van 17 juni 2014. Het administratieve onderzoek heeft uitgewezen dat sindsdien geen wijziging is opgetreden in de vervulling van de verkiesbaarheidsvoorwaarden.

Vraagt hierover iemand het woord? *(Neen)*

Ik roep de heer Sas van Rouveroij uit tot Vlaams volksvertegenwoordiger en nodig hem uit aan het spreekgestoelte de grondwettelijke eed af te leggen, die luidt als volgt: "Ik zweer de Grondwet na te leven."

– Sas van Rouveroij legt de grondwettelijke eed af. (Applaus)

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in de samenstelling

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 9 januari 2019 bevestigen de heren Bart Somers, voorzitter van de Open Vld-fractie, en Sas van Rouveroij dat de heer Sas van Rouveroij deel zal uitmaken van de Open Vld-fractie. *(Applaus)*

Proficiat, mijnheer van Rouveroij. We zijn blij dat u weer in ons midden bent.

VERKIEZING van een lid van de Vlaamse Regering

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verkiezing van een lid van de Vlaamse Regering.

Conform artikel 60, §1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen heb ik een voordrachtlijst ontvangen waarop mevrouw Lydia Peeters als lid van de Vlaamse Regering wordt voorgedragen.

Die lijst is ondertekend door de volstrekte meerderheid van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Bijgevolg verklaar ik mevrouw Lydia Peeters verkozen tot lid van de Vlaamse Regering. *(Applaus)*

Overeenkomstig artikel 62 van voormelde wet nodig ik haar uit hier vooraan in het halfrond plaats te komen nemen om er de eed in mijn handen af te leggen.

– Minister Lydia Peeters legt de grondwettelijke eed af. (Applaus)

Minister Peeters, ik geef u akte van uw eedaflegging.

Collega's, vandaag heeft mevrouw Lydia Peeters haar eed afgelegd als Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie. Daarmee volgt zij Bart Tommelein op, die het burgemeesterschap in Oostende verkoos te combineren met een terugkeer naar het Vlaams Parlement.

Beste Lydia, ik heb tijdens de laatste plenaire vergadering van december, die uw laatste plenaire vergadering was als Vlaams volksvertegenwoordiger, bewust geen afscheidshulde voor u uitgesproken, enerzijds omdat we uiteraard niet echt afscheid van u hebben genomen – u bent vandaag immers alleen van stoel veranderd in dit halfrond – maar anderzijds omdat er ook voor mij eigenlijk niet veel verandert: ik bepaal als voorzitter immers nog altijd wanneer u hier het woord krijgt. *(Gelach)*

Beste Lydia, uw slogan van de voorbije gemeenteraadsverkiezingen was: 'ambitie, passie en ervaring'. Het is uw partijvoorzitter duidelijk niet ontgaan, want dit zijn uitdrukkelijk de drie belangrijkste eigenschappen waarover een minister moet beschikken.

Het woord 'ambitie' heeft vandaag soms een negatieve connotatie. Maar bij u mag ik dit, zoals het bij een Limburgse past, omschrijven als een gezonde ambitie. Uw ambitie is immers niet gestoeld op dorst naar eer of roem, maar op een streven om uw taak met veel goesting uit te voeren.

De toepassing van het woord 'passie' op uw persoon, omschrijft u zelf op uw website als 'hartstochtelijke energiegever'. Het woord 'passie' wordt vaak gebruikt in het kader van een romantisch verlangen dat dieper gaat dan lust. Ik ga ervan uit dat deze toepassing niet aan bod komt binnen de regering, maar ik ben er wel van overtuigd dat de hartstochtelijke energie waarvoor u staat, ongetwijfeld de Vlaamse Regering in haar laatste maanden zal versterken.

Tot slot pakte u in uw verkiezingsslogan ook uit met ervaring. Die ervaring in de politieke wereld hebt u al sinds 2001, toen u burgemeester werd van de stad Dilsen-Stokkem. En op Vlaams niveau hebt u die vergaard sinds 2009, toen u voor Open Vld verkozen werd voor dit halfrond. De ervaring die u in de regering zult opdoen, zal ongetwijfeld van een andere orde zijn. Ik hoop voor u dat die ervaring de betekenis zal krijgen zoals de filosoof Heidegger dit heeft omschreven – en ik citeer: "dass es uns widerfährt, dass es uns trifft, über uns kommt, uns umwirft und verwandelt." Einde citaat. Door het feit dat de meesten van jullie dat niet verstaan – de minister verstaat dat wel, want ze woont niet ver van Duitsland – zal ik dat ook in het Nederlands even vertalen: een ervaring opdoen betekent dat het ons overkomt, dat het ons raakt, over ons komt, ons omkeert en ons omhult.

Beste Lydia, ik wens u veel succes in uw ministerschap en hoop u hier als minister telkens met de nodige ambitie, passie en ervaring te zien verschijnen.

ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING

De voorzitter: Dames en heren, krachtens artikel 5, §2, van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 over de Vlaamse instellingen heeft mevrouw Lydia Peeters door haar eedaflegging als lid van de Vlaamse Regering geen zitting meer in het Vlaams Parlement.

De opvolger die in aanmerking komt om haar voor de duur van haar lidmaatschap van de Vlaamse Regering te vervangen, is mevrouw Laurence Libert.

Het administratieve onderzoek heeft uitgewezen dat mevrouw Laurence Libert voldoet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden.

Vraagt hierover iemand het woord? *(Neen)*

Ik roep mevrouw Laurence Libert uit tot Vlaams volksvertegenwoordiger en nodig haar uit aan het spreekgestoelte de grondwettelijke eed af te leggen, die luidt als volgt: "Ik zweer de Grondwet na te leven."

– Laurence Libert legt de grondwettelijke eed af. (Applaus)

Mevrouw Libert, namens alle collega's heet ik u opnieuw van harte welkom in het Vlaams Parlement.

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in de samenstelling

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 9 januari 2019 bevestigen de heer Bart Somers, voorzitter van de Open Vld-fractie, en mevrouw Laurence Libert dat mevrouw Laurence Libert deel zal uitmaken van de Open Vld-fractie.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, om de Vlaamse Regering in de gelegenheid te stellen de bevoegdheden van haar leden opnieuw te bepalen, is de plenaire vergadering zolang geschorst.

Ik nodig u uit om een stuk taart te eten. Ik ben afgelopen zondag 68 jaar geworden, een zeer jeugdige leeftijd. *(Applaus)*

De beste bakkerij tussen Tongeren en Maastricht is bakkerij Emmerix in Vroenhoven, en die hebben hier vandaag veertig taarten afgeleverd.

– De vergadering wordt geschorst om 14.13 uur.

– De vergadering wordt hervat om 14.33 uur.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de Open Vld-fractie zijn

in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid mevrouw Lydia Peeters als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Bart Tommelein,

in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid mevrouw Emmily Talpe als vast lid vervangen door mevrouw Laurence Libert,

in de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid mevrouw Lydia Peeters als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Bart Tommelein,

in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn mevrouw Lydia Peeters als vast lid vervangen door de heer Bart Tommelein en de heer Mathias De Clercq als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Sas van Rouveroij,

in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken de heer Mathias De Clercq als vast lid vervangen door de heer Sas van Rouveroij en mevrouw Emmily Talpe als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Laurence Libert,

in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin mevrouw Emmily Talpe als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Laurence Libert,

in de Commissie voor Alternatieve Financiering van Overheidsinvesteringen mevrouw Emmily Talpe als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Laurence Libert en

in de Vlaamse Opvolgingscommissie voor de Vermogens- en Mandatenaangifte de heer Mathias De Clercq als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Sas van Rouveroij.

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE, INNOVATIE EN WETENSCHAPSBELEID

Verkiezing van de eerste ondervoorzitter

De voorzitter: Dames en heren, de Open Vld-fractie draagt mevrouw Daniëlle Vanwesenbeeck voor als eerste ondervoorzitter van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid, ter vervanging van mevrouw Emmily Talpe, die geen Vlaams volksvertegenwoordiger meer is.

Is het parlement het hiermee eens? *(Instemming)*

Dan verklaar ik mevrouw Daniëlle Vanwesenbeeck verkozen tot eerste ondervoorzitter van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid.

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUUR, RUIMTELIJKE ORDENING, ENERGIE EN DIERENWELZIJN

Verkiezing van de tweede ondervoorzitter

De voorzitter: Dames en heren, de Open Vld-fractie draagt de heer Bart Tommelein voor als tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn, ter vervanging van mevrouw Lydia Peeters, die geen zitting meer heeft in het Vlaams Parlement.

Is het parlement het hiermee eens? *(Instemming)*

Dan verklaar ik de heer Bart Tommelein verkozen tot tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn.

COMMISSIE VOOR MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Verkiezing van de tweede ondervoorzitter

De voorzitter: Dames en heren, de Open Vld-fractie draagt de heer Sas van Rouveroij voor als tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Mobiliteit en

Openbare Werken, ter vervanging van de heer Mathias De Clercq, die geen Vlaams volksvertegenwoordiger meer is.

Is het parlement het hiermee eens? *(Instemming)*

Dan verklaar ik de heer Sas van Rouveroij verkozen tot tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken.

MEDEDELING VAN DE AANWIJZING VAN DEELSTAATSENATOREN

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 28 december 2018 deelt de griffier van de Senaat mee dat de heer Wilfried Vandaele met ingang van 31 december 2018 ontslag neemt als deelstaatsenator. Bij brief van 4 januari 2019 deelt de griffier van de Senaat mee dat mevrouw Annick De Ridder met ingang van 7 januari 2019 ontslag neemt als deelstaatsenator. Bij brief van 8 januari 2019 deelt de griffier van de Senaat mee dat de heer Piet De Bruyn met ingang van 7 januari 2019 ontslag neemt als deelstaatsenator.

Daardoor zijn drie mandaten van deelstaatsenator vacant geworden, die aan politieke formatie B toekomen.

Politieke formatie B heeft mij op 8 januari 2019 een lijst overhandigd waarop zij de heer Peter Wouters, mevrouw Nadia Sminate en mevrouw Daniëlle Godderis-T'Jonck aanwijst als deelstaatsenator. Die lijst is ondertekend door de meerderheid van de leden van de politieke formatie.

Ik zal de ondertekende voordrachtlijst aan de griffier van de Senaat betekenen.

Ik wens hun een zeer vruchtbaar mandaat toe in de Senaat. *(Applaus)*

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* Vl.Parl. 2018-19, nr. 60/13)

BELANGENCONFLICT over het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs, wat het inschrijvingsrecht betreft

Samenstelling van de delegatie

De voorzitter: Dames en heren, op 14 december 2018 heeft de Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie een belangenconflict ingesteld met het oog op overleg over het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs, wat het inschrijvingsrecht betreft.

Het Uitgebreid Bureau heeft op 7 januari 2019 beslist de delegatie van het Vlaams Parlement samen te stellen uit de voorzitter van het Vlaams Parlement en een of twee afgevaardigden per fractie.

Vanwege de fracties heb ik de volgende voordrachten ontvangen:

voor de N-VA-fractie: de heren Kris Van Dijck en Koen Daniëls;

voor de CD&V-fractie: de heren Jan Durnez en Joris Poschet;

voor de Open Vld-fractie: de heren Jo De Ro en Franc Bogovic;

voor de sp.a-fractie: mevrouw Caroline Gennez en de heer Steve Vandenberghe;

voor de Groen-fractie: mevrouw Elisabeth Meuleman en mevrouw Elke Van den Brandt;

voor de VB-fractie: de heer Chris Janssens.

Is het parlement het met die samenstelling eens? *(Instemming)*

Het overleg start op woensdag 16 januari 2019 om 9 uur in het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, dames en heren vertegenwoordigers van het volk, geachte collega's uit de regering, het is de eerste plenaire werkdag van het jaar. Laat me beginnen met u allemaal veel succes te wensen en een goede gezondheid. Ik wens u vooral alles wat u niet kunt kopen. Ik wens degenen die deelnemen aan de verkiezingen van 26 mei, veel succes. De mensen die een andere weg opgaan, wens ik natuurlijk ook heel veel succes.

Terwijl u genoot van het traktaat van de voorzitter hebben wij onze eerste vergadering gehouden in de nieuwe samenstelling. Het lijkt logisch dat het parlement als eerste wordt geïnformeerd over de beslissing die we in consensus hebben genomen.

U weet allemaal dat we, althans voor degenen die de besluiten en beslissingen van de Vlaamse Regering volgen, op 31 december van vorig jaar al onze goede collega Sven Gatz hebben aangewezen als nieuwe viceminister-president. Het is een man met veel werkervaring en we wensen hem uiteraard alle goeds. *(Applaus)*

We hebben vanmorgen onze eerste vergadering van de kern gehad in de nieuwe samenstelling. Vandaag zijn we dus bijeengekomen in de nieuwe samenstelling van de regering en daar hebben we tot uw aller verrassing beslist dat de bevoegdheden die onze goede collega Bart Tommelein tot nu toe heeft uitgeoefend – Financiën, Begroting en Energie –, zullen worden uitgeoefend door Lydia Peeters, die we evenzeer verwelkomen in de ploeg. We hebben van de voorzitter gehoord wat haar slogan was in de verkiezingen. De focus lag vooral op het laatste woord. We wensen haar toe dat ze haar taak met heel veel energie zal uitvoeren. Welkom, Lydia. *(Applaus)*

Tot slot, ik ben begonnen in de stijl van een nieuwjaarsbrief met goede wensen voor iedereen en zo eindig ik met onze goede voornemens. Ik kan u zeggen dat we daarstraks hebben beslist om keihard door te werken in het komende halfjaar, dat we de begroting, die hier is goedgekeurd, zullen uitvoeren, dat we zullen doorgaan op ons hervormingselan en dat we vast van plan zijn om verder goed te besturen tot het einde van deze regeerperiode. Dank u wel. *(Applaus)*

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de voortgang van het Spartacusdossier

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ook op mijn beurt mijn allerbeste wensen voor het nieuwe jaar. Minister, u werkt blijkbaar binnen de regering in het diepste en grootste geheim aan een doorbraak in het Spartacusdossier. Dat lees ik in de krant. Dus sta me toe dat ik in de beslotenheid van

dit parlement enkele geheime vragen aan u stel zodat u mij daar ook een aantal geheime antwoorden op kunt geven.

Laat me heel duidelijk zijn, minister, bij alle initiatieven die u neemt om het Spartacusdossier te realiseren, kunt u op onze volledige steun rekenen. We hebben in het verleden gevraagd naar een oplossing toen de brug in Maastricht niet sterk genoeg bleek te zijn. We hebben er in de vorige legislatuur mee voor gepleit om lijn 18 op te nemen in het Vlaamse regeerakkoord, want Spartacus is veel meer dan alleen de lijn Hasselt-Maastricht. Spartacus is een ruggengraat van openbaar vervoer die – als we tenminste openbaar vervoer als een volwaardige oplossing zien – mee helpt remediëren aan de fileproblematiek. Op dat vlak moet er in Limburg absoluut een tandje worden bijgestoken door het totaal ontbreken van spoorweginfrastructuur, enkele lijnen niet te na gesproken.

Minister, de oplossing komt vanuit Zwankendamme, lees ik in dat geheime dossier. Het is een oplossing die blijkbaar in 2017 – ik weet niet al of niet geheim – ook al eens is gesuggereerd vanuit Infrabel. Dat laat het kabinet-Bellot weten.

De vraag is er om Spartacus aan te pakken en blijkbaar is het aanbod er vanuit Infrabel. Welke stappen moeten er nog gezet worden om dit snel tot realisatie te brengen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Ceyssens, onder ons en in alle vertrouwen: we zaten in een zekere patstelling, waarbij Infrabel zich in het verleden had geëngageerd om de nodige werken te realiseren in het kader van het Spartacustracé en de spoorovergang, maar waarbij in het meerjareninvesteringsplan geen middelen waren opgenomen onder de huidige regering. Dat was dus een volledige patstelling.

We zijn dan op mijn initiatief zelf rond de tafel geschoven om te bekijken waar we desgevallend de nodige middelen zouden kunnen vinden. Ik heb vervolgens aan de Vlaamse Regering een mandaat gevraagd om in dialoog te treden met Infrabel. Ik heb aan de collega's het kader geschetst en gezegd welke mogelijkheden ik zie. Ik heb daarvoor een mandaat gevraagd en ook gekregen.

Een van de mogelijkheden daarin is dat we financiering vinden. Momenteel hebben we een prefinancieringsovereenkomst voor een sporenbundel in Zwankendamme. We hebben daar al een stuk van gerealiseerd, eigenlijk het belangrijkste stuk, waardoor de capaciteit waarin daar nog in de toekomst is voorzien vandaag eigenlijk nog niet nodig is. We blijven daar verder gaan, maar de middelen die waren bestemd voor de extra capaciteit in Zwankendamme, kunnen we inzetten ten voordele van het Spartacusproject. De ambities inzake Zwankendamme blijven natuurlijk behouden. We verschuiven het enkel met enkele jaren omdat de extra capaciteit daar vandaag en in de komende jaren niet nodig zal zijn.

Op grond daarvan en nog enkele andere mogelijkheden schuif ik aan tafel met Infrabel. Die contacten lopen goed, want zij zijn ook geconfronteerd met het spijtige gegeven dat ze niet de nodige middelen hadden gekregen van de regering. Vervolgens kunnen we dit project voortzetten. Ik heb al het mogelijke, en meer dan dat, gedaan om de realisatie van het regeerakkoord op dat vlak te honoreren.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We kijken met belangstelling uit naar de voortgang.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Enige tijd geleden hebben we gehoord dat men in Nederlands-Limburg een aantal vragen begon te stellen omtrent de geplande budgetten voor infrastructuurwerken. De hele lijn moet uiteraard worden

bewaakt. Hebt u ook al initiatieven genomen om met uw Nederlandse collega's verder te overleggen om ook daar elke onduidelijkheid uit de weg te ruimen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Voorzitter, mijn beste wensen voor iedereen in dit halfrond, en dus ook voor u, minister.

Wat Spartacus betreft, is het heel belangrijk dat u doorwerkt. U weet dat voor onze fractie ook het noorden en het noordoosten van Limburg zeer belangrijk zijn. Er zijn daar ook stappen gezet. We zouden de doorstroming van het openbaar vervoer naar het noordoosten verbeteren. Is daarrond al iets verder gebeurd?

Mijnheer Ceyssens, ik vind dat u het nogal raar stelt met betrekking tot lijn 1. U hebt het over geheime gesprekken en afspraken. Als u hoort dat iets besproken wordt tussen ministers, dan had u ook een telefoontje kunnen doen naar uw eigen minister en was u die grote geheimen waarschijnlijk wel op die manier te weten gekomen. *(Opmerkingen)*

Voor de oppositie is dat iets anders.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, ik wil beginnen met u een gelukkige verjaardag te wensen. Vorig jaar was u ook al jarig. *(Gelach)*

U blijft verjaren en wij vinden dat schitterend, want de vlaai was lekker. U mag dus nog heel veel jaren verjaren. *(Applaus)*

Ik vond het gisteren, toen ik Het Belang van Limburg opensloeg, een schitterende dag, een glorieuze dag. In een dossier dat al vijftien jaar vastzit, is nu een van de laatste obstakels rond geraakt: de financiering rond de beveiliging van de spoorovergangen.

Betekent dat dan, minister, dat wat Spartacus betreft die sneltramverbinding lijn 1 tussen Hasselt en Maastricht daadwerkelijk operationeel zal kunnen zijn tussen 2023 en 2024? Blijft die streefdatum vooropstaan? Het wordt nu immers echt kort dag, zeker nu de financiering gefinaliseerd wordt en ook kan worden afgekocht.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp·a): Minister, dank u voor uw antwoord. We hebben vanuit de oppositie de inhoud in de krant gelezen. De euforie van de heer Keulen wil ik enigszins wat temperen. We moeten toch ook realistisch zijn in het verhaal waarin we vandaag zitten.

Het is goed dat er in alle stilte wordt gewerkt aan meer openbaar vervoer in Limburg. Daarin hebt u in ons een bondgenoot. Het is wel niet voldoende. We moeten ook zorgen voor draagvlak. Vanaf het moment dat het geld er is, moet er gebouwd worden, moeten de tracés worden gelegd. Over tracé 1 van Maastricht naar Hasselt heeft het nieuwe bestuur gezegd dat ze in Hasselt een ander tracé willen zodat de tram niet door de woonwijk in Hasselt loopt. Ze willen een ander tracé, want anders kan Spartacus niet doorgaan.

Hebt u al stappen ondernomen om vooral het tracé in Hasselt te herbekijken en om ervoor te zorgen dat we niet alleen noodzakelijke middelen hebben, maar ook voldoende draagvlak om Spartacus te realiseren?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het Spartacusdossier gaat al heel lang mee, met telkens opnieuw opduikende problemen, zoals de grote kostprijs, de discussie over de reizigersaantallen, de brug in Maastricht waar de heer Ceyssens naar verwees en dan weer de overwegen waarmee er een probleem was.

Ik heb begrepen dat u een oplossing hebt voor negen overwegen, dus voor de overwegen die langs het tracé liggen. Maar hoe gaat u de vijf overige overwegen financieren die door bepaalde partijgenoten van u gekoppeld zijn aan dit dossier, maar die niet in het dossier zelf zitten? Het zou toch ook gaan over een kleine 20 miljoen euro.

Minister Ben Weyts: De streefdatum blijft. Ik heb niet nagelaten om ondertussen te blijven voortwerken en verder te spreken met de Nederlanders. Het belangrijkste obstakel dat nu nog voor ons ligt – en we hebben er al heel veel kunnen wegwerken – is nog altijd de procedure inzake het bestemmingsplan. Dat moet in Nederland voor de Raad van State nog altijd ten gronde worden uitgesproken. Ik verwacht daarover een uitspraak tegen het eind van deze maand. Dan kunnen we opnieuw vooruit.

We hebben er intussen ook al voor gezorgd dat de selectiefase kan worden opgestart. Zowel de selectiefase voor de aanwerving van een aannemer voor het tracé als voor de productie van de trams zelf.

Daarnaast zijn we al gestart met en hebben we ook de nodige middelen voorzien voor de onteigeningen. We zijn al gestart met de minnelijke onteigeningen.

Voor Hasselt loopt het overleg. Het is absoluut niet onoverkomelijk, want het gaat over publiek domein. Inzake vergunningen zijn we daar niet zo gebonden als het over een nieuw tracé gaat. De besprekingen daarover lopen. Ik zie dat niet als onoverkomelijk. Ik denk dat we heel wat obstakels hebben weggewerkt.

Intussen werken we ook verder aan Spartacus 2. In Hasselt zijn we bijvoorbeeld nu gestart met werken aan de kruising tussen de ring en de Universiteitslaan. Er wordt daar ook in grote investeringen voorzien om voor een snelle doorstroming van het openbaar vervoer te zorgen, en meteen ook voor meer verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers.

Ik denk dat we op al die fronten erin geslaagd zijn om dit dossier helemaal uit het slop te trekken. We zijn er nog niet. Ik heb geschetst welke problemen er nog zijn. Ik denk wel dat we al het mogelijke hebben gedaan om er uiteindelijk voor te zorgen dat we ons woord gestand doen, namelijk een extra aanbod van openbaar vervoer in Limburg, zowel voor het noorden als het noordoosten.

Lode Ceyssens (CD&V): Mevrouw Jans, ik heb niet gesproken over in het geheim werken. Ik lees dat in de krant, en daar heb ik ook naar verwezen.

Ik ben alleszins blij dat u in uw tussenkomst geen voorbehoud meer uitspreekt over lijn 1. Dat is al een hele stap vooruit.

Minister, we wensen u veel succes met dit project. Mocht dat voorbehoud over lijn 1 toch weer opduiken, dan kunt u alleszins op de steun van onze fractie blijven rekenen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over elektrische bussen bij De Lijn

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, collega's, ook namens mijzelf de beste wensen. Die beste wensen zijn misschien niet voor iedereen zo duidelijk want jaarlijks sterven 13.000 mensen aan de gevolgen van fijn stof. Het verkeer is een van de grootste boosdoeners wanneer het gaat over de uitstoot van fossiele brandstoffen. De Lijn kan als overheidsbedrijf een voorbeeldfunctie vervullen door de aankoop van groenere bussen.

Minister, u hebt een recordaantal van 867 bussen gekocht tijdens deze legislatuur. Dat is gigantisch veel maar daarvan zijn er slechts 13 elektrisch aangedreven. Bij de Septemberverklaring waren we verheugd dat de minister-president aankondigde dat vanaf 2019 alle bussen die zouden worden besteld alternatief zouden worden aangedreven. Het is dan ook jammer dat we hebben moeten vaststellen dat u dit jaar 200 hybride bussen en geen enkele elektrische bus zult bestellen. Niet alleen wij vinden dat jammer, maar ook de directeur van het busbouwbedrijf VDL in Roeselare, dat koploper is in Europa wanneer het gaat over elektrische bussen. Zij leveren bussen in heel Europa behalve in eigen land.

In Nederland rijden momenteel 350 elektrische bussen. VDL zal er daar volgend jaar nog 150 bij leveren. Hoe komt het dat wij zo weinig vooruitgang hebben geboekt tijdens deze legislatuur? Er is een recordaantal nieuwe bussen maar inzake elektrische of emissieloze bussen is er heel weinig vooruitgang geboekt.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De waarheid gebiedt me te zeggen dat wij ons, inzake de busvloot van De Lijn, bij de start van deze legislatuur aan de staart van het Europees peloton bevonden. De vloot bestond uit heel oude, milieuonvriendelijke bussen.

We zijn erin geslaagd om in één regeerperiode te spurten naar de buik van het Europees peloton. We hebben een gigantische hoeveelheid bussen besteld, ongeveer 870, waardoor wij de grootste hybride vloot van de Benelux hebben. We hebben zelfs een voorsprong ten opzichte van Nederland. We hebben nu al meer dan 300 hybride bussen en dit jaar komen er nog 200 bij. Dat zijn er meer dan Nederland als u dan toch zo graag naar het noorden kijkt, maar zij hebben wel een voorsprong ten opzichte van heel Europa, wat de elektrische bussen betreft.

Nederland heeft er 350 maar ook daar zorgen we ervoor dat we de sprong maken naar het koppeloton. We werken momenteel de plannen af voor de bestelling van 925 elektrische bussen waardoor we van de staart van het peloton in 2014 evolueren naar de buik van het peloton om vervolgens te belanden in het koppeloton op het vlak van hoeveelheid bussen maar ook op het vlak van milieubewuste en duurzame bussen. Samen met Nederland worden wij dan koploper.

De prijs van die bussen blijft voorlopig maal bijna twee. Dat is zelfs nog gerekend zonder de laadinfrastructuur. Die bussen kosten dus veel meer. In het verleden heeft men vaak de afweging gemaakt, gelet op het feit dat de markt daar nog niet klaar voor was en gelet op het prijsverschil, of men moest kiezen voor meer elektrische en dus ook voor minder bussen. Dat was de keuze die men moest maken en men koos dan ook de facto voor minder bussen omdat zij meer dan tweemaal zoveel kosten.

We hebben hier gehandeld op basis van een goede planning als een goede milieubewuste huisvader. We hebben de juiste keuzes gemaakt en zijn niet onmiddellijk op de hype gesprongen. We hebben dus niet de eerste nieuwe modellen aangekocht maar we hebben afgewacht of dat werkte in de markt en of de sector daar klaar voor was. Nu is dat het geval waardoor we voluit kunnen

bestellen en een koppositie kunnen innemen in Europa op het vlak van heel milieubewuste, groene bussen.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, dat cijfer van 925 bussen kennen we al. Dat heeft de minister-president in september al gezegd. Dat geldt echter voor 2024, voor de loop van de volgende jaren. Wij hadden gedacht dat er bij de bestelling van dit jaar ook al elektrische bussen zouden zitten. U zegt dat ze uiteindelijk nog het dubbel kosten. Maar het verbruik en het onderhoud van die bussen liggen natuurlijk veel lager. Iets wat we altijd vergeten, is de impact, de kost voor onze gezondheid. Ik ben begonnen met te zeggen dat er jaarlijks duizenden doden te betreuren vallen door luchtvervuiling. Die kost wordt nooit meegerekend. We zouden eens een kosten-batenanalyse moeten maken van de ene bus tegen de andere, van een hybride bus tegenover een volledig elektrische bus. Als je dat allemaal inbrengt in de kostenberekening, denk ik dat de kosten zeer dicht bij elkaar komen te liggen. Ik had op dat vlak toch iets meer ambitie verwacht. Nu lijkt het wel de processie van Echternach: vorig jaar hebt u nog zeven elektrische bussen besteld voor Gent en Leuven, en dit jaar opeens geen enkele meer. Dat is jammer. We hadden gedacht dat u dat in stappen zou doen, bijvoorbeeld toch al een vierde van de bestelling elektrisch, en dan volgend jaar de helft, en zo opdrijven. Nu is er gewoon niets.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, collega's, minister, ik denk dat de topics over schone lucht in onze steden en gemeenten, en over duurzaamheid in het algemeen in de hele Vlaamse regio, vandaag leven bij alle lagen van de bevolking. Ze zijn ook aanwezig in het gedachtegoed van alle partijen. Ik denk dat, naast die overweging, ook altijd de kostprijs mee in overweging genomen moet worden. Minister, ik vind het heel belangrijk dat die stap is gezet naar die 925 elektrische bussen.

Voorzitter, tot slot, dat is altijd een heel interessante afweging: doe je mee in een eerste generatie of wacht je op een tweede generatie? Of het nu gaat over ICT of over techniek in het algemeen, bij de tweede generatie zijn over het algemeen de kinderziekten eruit en is de kostprijs relatief wat goedkoper. Ik vind de benadering waarvoor we hier hebben gekozen, waarbij we ultiem gaan voor het elektrisch maken van de bussenvloot, een goede benadering. Maar dat je dat stapsgewijs doet, vind ik ook goed, omdat dan ook gekeken wordt naar de kostprijs en naar het verhaal van de kinderziekten en naar een ultiem performant systeem.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Collega's, elektrische bussen is al lang geen technologie meer die in haar kinderschoenen staat. Er zijn Vlaamse busbouwers die die bussen met honderden tegelijkertijd verkopen aan bijvoorbeeld Nederland. Dat wij vandaag de grootste hybride vloot hebben, minister, komt doordat men elders al is overgestapt op die technologie van de elektrische bussen. Dat is een punt dat ik toch wel wou maken.

Een tweede punt is: die 925 bussen waarmee u schermt, terecht zegt mevrouw Brouwers dat dat gaat over het jaar 2024, tegen wanneer die geleverd zouden moeten worden. Ik heb echter begrepen, een kleine maand geleden in de commissie, dat daar evenwel nog geen middelen voor uitgetrokken zijn. Dat zit nog niet in het budget van De Lijn, en u was op zoek naar 'een manier' om die bussen te financieren. Dus alvorens we zwaaien met de aankoop van 925 bussen, zou ik graag het volgende weten. Hoeveel zullen die dan kosten? Waar zult u die middelen vinden? Op welke manier zult u die financieren? Een maand geleden moest u op dat vlak het antwoord namelijk nog schuldig blijven.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Mevrouw Brouwers stelt een terecht punt, een punt waar heel wat collega's hier in dit parlement al naar hebben verwezen. Ik ben het met u eens: toen u begon, moest er een inhaalbeweging gebeuren op het vlak van die vloot. De vorige minister had daar al een stuk van afgelegd. Nu had ik toch wel verwacht dat we mee in die koppositie op het vlak van elektrische mobiliteit zouden staan. In het verleden kon het misschien een argument zijn dat de actieradius van die bussen niet groot genoeg was. Iedereen die de zaak opvolgt en die zelf al eens zo'n bus neemt in het buitenland, weet dat de actieradius absoluut geen probleem meer is.

Wat ik altijd merkwaardig vind: we spreken altijd over de kosten, maar nooit over de maatschappelijke baten. De maatschappelijke baten zijn onbetaalbaar. Dat is de gezondheid van iedereen.

In plaats van te blijven hangen in die middelmatigheid, die hybride vloten, is het nu het moment – eigenlijk hebt u het al een stukje gerateerd, maar u hebt nog tijd – om die doorsteek te maken naar de elektrische mobiliteit en ervoor te zorgen dat die Vlaamse technologie hier vol op de Vlaamse markt uitgerold wordt.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Minister, u hebt het al gezegd: we staan op recordcijfers. Dat mag worden benadrukt, en dat is al benadrukt. We zijn nog nooit zo snel en grondig naar een vernieuwing van de vloot gegaan, waarbij we inderdaad de grootste hybride vloot zullen zijn van Europa. Tot 2024 komen daar nog eens die 925 volledig elektrische bussen bij. Als ik dan hoor dat de prijs nog altijd maal twee is door de batterijcapaciteit en prijzen die nog hoog liggen, dan hoor ik hier een enorme meervraag vanuit CD&V – ik zou dat in uw achterzak steken, minister, ik doe daar zelf geen uitspraken over – voor budgetten Mobiliteit en Openbare Werken. Dat lijkt me iets dat u zeker kunt meenemen richting volgende regering. Inmiddels feliciteer ik u met de doorgedreven inspanningen van de laatste jaren, want dat is eigenlijk de eerste keer dat dat zo gebeurt, zo een snelle vernieuwing, en die pluimen kunt u wel degelijk op uw hoed steken. *(Applaus bij de N-VA)*

Minister Ben Weyts: Ik deel het negativisme van sommige tussenkomsten absoluut niet. Ik moet mij ook in generlei mate de les laten spellen door diegenen die in het verleden altijd de mogelijkheid gehad hebben, toen ze zelf aan het stuur zaten van de bevoegdheid in kwestie, om zelf die investeringen te doen. Ik denk dat we in vergelijking met vorige regeerperiodes een veelvoud van de inspanningen doen, en dat mag gezien worden, maar we blijven dat altijd doen op basis van gezonde afwegingen. We gaan niet zomaar blindweg op een hype springen, neen, we wachten eerst tot de markt klaar is, tot de sector klaar is. Ik hoor hier allemaal goedkope verklaringen die worden gelanceerd. Het zal niet zo zijn.

Trouwens, wat de kostprijs betreft, rekenen wij natuurlijk wel op basis van de 'total cost of ownership', dat doen wij wel. Dat wil zeggen dat we daar normaal gezien een kantelpunt bereiken vanaf ongeveer 2020: dan zal het interessant zijn, ook vanuit budgettair oogpunt op de lange termijn, om over te gaan naar zulke investeringen in elektrische bussen. Dat doen we dus ook voluit. Dus ik denk dat we dat verstandig doen, net zoals bijvoorbeeld ook mijn voorgangster niet onmiddellijk gesprongen is op de hybride technologie die toen aanwezig was, maar er ook eerst voor gezorgd heeft dat die markt rijp was en vervolgens de bestellingen gestart heeft. Dat lijkt mij een verstandige weg om te nemen.

Als men verwijst naar VDL Groep, die klaagt dat er te weinig elektrische bussen worden besteld: vanzelfsprekend vinden de beenhouwers ook dat er meer vlees gegeten moet worden. Ik vind ook dat dus nogal 'à côté de la plaque'. Ik denk dat

deze regering een gigantische inspanning doet. Als u samen met mij inderdaad in meer middelen wilt voorzien, ben ik daar altijd vragende partij voor. Maar zelfs de bestelling die we nu zullen plaatsen voor 925 elektrische bussen, zal ook gefaseerd gaan. Ze start in 2020, dus vanaf volgend jaar, waarbij we een gemiddelde van 200 bussen per jaar geleverd zullen krijgen. Want het moet ook doenbaar zijn voor de betrokken producent om te zorgen voor de levering. Ik denk dat deze regering met enige fierheid mag zeggen dat ze effectief de shift heeft kunnen bewerkstelligen.

Karin Brouwers (CD&V): Dank u voor het antwoord, minister. Het geeft toch de indruk dat u ook een beetje een shift doet naar de volgende regering. De 925 elektrische bussen die er gaan moeten bij komen, die gaan kosten wat ze op dat moment nog kosten, ook al is de kost op lange termijn minder. Dat geld gaat daar wel moeten liggen, en die volgende minister gaat dat ook zomaar niet kunnen toveren. Wij hebben u al suggesties gedaan in de commissie, nu hebt u middelen gevonden uit het Klimaatfonds. Maar kijken bij Innovatie, bij de Europese Unie wat er mogelijk is, is dat eigenlijk gebeurd? We moeten samen op zoek naar voldoende middelen om zo snel mogelijk bussen aan te kopen. Ik weet ook wel dat 2020 het kantelmoment is, maar dan is het toch spijtig dat je ook een jaar eerder al niet een extra inspanning doet in die richting. Ik blijf erbij, dit is voor ons een beetje een processie van Echternach: twee stapjes vooruit, eentje achteruit. Dit is wat we nu doen, dat is jammer. Dat is gewoon de ambitie die net niet hoog genoeg ligt. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Ik denk dat we dat hier toch mogen stellen, zelfs als lid van de meerderheid, het spijt mij. *(Applaus bij CD&V, sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over nieuwe undercoverbeelden uit horrorstallen

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, u zei daarnet dat de beenhouwers willen dat iedereen meer vlees eet. Wij werden de voorbije dagen opnieuw geconfronteerd met gruwelijke beelden van horrorschuren en megastallen met kippen. Horrorschuren. Ik zal het woord nog vijf keer herhalen, dan krijg ik het misschien in de lijst met nieuwe woorden voor het jaar 2019.

Het crue van dat verhaal is dat het om een legale praktijk gaat. Het zijn geen dingen die verboden zijn door de Europese of de Belgische of Vlaamse regelgeving. Maar moeten we dat soort dierenleed blijven verdragen om hier onze vol-au-vent te kunnen blijven eten?

Minister, ik sta hier omdat ik wil pleiten voor structurele maatregelen voor wat betreft landbouwdieren. U hebt stappen gezet, maar dan veeleer in de vrijetijdssfeer, voor de huisdieren. Op het vlak van landbouwdieren blijft het angstwekkend stil in dit parlement.

Deze voormiddag werd in de commissie Landbouw over diezelfde kippen en kooien gepraat. Na ieder schandaal komt uw hart stevig uit de hoek en zegt u dat het niet kan. U wilt de kooien verbieden, las ik in de krant. Maar in feite bent u een brandweerman: u wacht tot het brandt en dan gaat u snel blussen. Daarna gebeurt er niets qua preventie tegen nieuwe branden.

We moeten echt ingrijpen op het vlak van landbouwdieren. Niet om onze economie te schaden, zoals straks misschien sommigen zullen suggereren, maar omdat we geen dierenleed willen.

Minister, u hebt mij bij een vorige crisis gezegd dat dergelijk dierenleed eigen is aan de geïndustrialiseerde veeteelt. Wij mogen van u verwachten dat u niet defaitistisch bent. Welke stappen zult u zetten? Bent u bereid de lat hoger te leggen, ook voor wat betreft het welzijn van landbouwdieren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Alle dieren zijn belangrijk. U zegt dat het goed gaat met de huisdieren maar dat ik minder doe voor de landbouwdieren. Wel, dan moet ik u zeggen dat niets minder waar is. Ook voor het welzijn van de landbouwdieren hebben wij in deze regeerperiode ongelooflijke stappen vooruit gezet.

Om maar iets te zeggen: de inwerkingtreding van het verbod op onverdoofd slachten stond vandaag in The New York Times. Vlaanderen wordt daar geroemd wegens zijn voortrekkersrol inzake dierenwelzijn. Op het vlak van de regelgeving van de slachthuizen hebben we een 'welfare officer', wiens onafhankelijkheid wordt gegarandeerd, en er komt een nieuw inspectieteam. Er is het verbod op de nertsen. Er is het verbod op de dwangvoeding bij de productie van foie gras. Ook dat is een duidelijke vooruitgang in de sector van de landbouwdieren.

Het grootste verschil met huisdieren is wel dat je inzake landbouwdieren gevat bent door de Europese regelgeving. Ook op dat vlak hebben we niet stilgezeten: ook op Europees niveau spelen wij, de kleine Vlamingen, een voortrekkersrol. Wij hebben ervoor gezorgd dat er samen met onder andere Duitsland, Denemarken en Nederland een platform tot stand is gekomen met landen die het voortouw nemen inzake dierenwelzijn. We hebben werkgroepen opgericht met betrekking tot paarden, legkippen en varkens. Wij zijn op verschillende fronten actief. Ook dat houdt ons niet tegen en ook daar hebben we ongelooflijke stappen vooruit gezet.

Het werk is niet af. Absoluut. We gaan wel stap voor stap vooruit, aan een nooit gezien tempo.

In de commissie heb ik wat betreft de kooikippen ook al duidelijk gezegd dat de volgende stap die we moeten zetten inderdaad zo'n verbod is. Er zijn al landen in Europa die een verbod hebben goedgekeurd. Ook het Waalse Gewest heeft dat gedaan. Wel pas voor 2028, dat is heel ver in de toekomst. Ook daar moeten we vooruitgaan. Maar ik zeg ook altijd dat het mede de verantwoordelijkheid is van de consument. Als consument kun je vandaag de keuze maken. Op een ei staat altijd en overal een code aangeduid: 3 voor kooikippen; 2 voor scharrelkippen onderdak; 1 voor de vrije loop; 0 voor biokippen. Je kunt dus als consument altijd de keuze maken.

Bart Caron (Groen): Minister, de beelden die we hebben gezien, bewijzen dat de Europese regelgeving onvoldoende is, maar niets belet Vlaanderen om meer verregaande maatregelen te nemen. Neem nu die verrijktekooikippen waarover u het ook had. In Nederland worden die verboden vanaf 2021. Die zijn sneller dan onze Waalse vrienden. Je kunt die stappen echter zetten. Natuurlijk houdt deze Vlaamse Regering niet erg van gold-plating als het over Europese regels gaat. Die loopt meer achter dan voor. Inzake dierproeven hebt u ook initiatieven genomen, die erkentelijkheid wil ik ook wel betuigen, maar de maatregelen die u neemt, zijn vooral maatregelen voor het einde van het leven van een dier, inzake slachthuizen, onverdoofd slachten. Dat zijn belangrijke maatregelen, daar doe ik niks van af, maar er ligt een berg werk. Ik verwijs naar het voorbeeld van de bioboerderij in Ruiselede uit Knack van deze week. Er zijn ook in de varkensteelt alternatieven, waarbij ook varkens ruimte hebben, biggen niet snel worden weggenomen van de zeug enzovoort. Dat zijn allemaal elementen die overigens de kwaliteit van onze vleesproductie kunnen verhogen en het dierenwelzijn versterken.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, de regering heeft inderdaad belangrijke stappen vooruit gezet in deze legislatuur, maar we weten ook allemaal dat de pluimveesector an sich de afgelopen decennia heel grote stappen vooruit heeft gezet. Zij hebben er ook alle belang bij dat het dierenwelzijn in hun omgeving zeer goed is. De consument heeft ook een zeer grote verantwoordelijkheid. Het is goed dat u daar ook op wijst. U weet dat onze partij inzake dierenwelzijn een groot voorstander is van proactieve controles in deze sectoren. Er zijn extra controleurs aangeworven. Die hebben een opleiding doorstaan. Mijn vraag aan u is dan ook heel eenvoudig: mag de pluimveesector extra controles verwachten? Met andere woorden, zult u prioriteit geven aan deze sector? Zult u uw nieuwe controleurs, waarvoor u nieuwe budgetten hebt gekregen, daarnaartoe sturen?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp·a): Voorzitter, minister, ik hoor u zeggen dat de consument keuzes kan maken, maar u als minister kunt uiteraard ook moedige keuzes maken, ook in economisch moeilijke dossiers, zodat het welzijn van dieren, ook van landbouwdieren, gegarandeerd is. Het is nu eenmaal de realiteit eigen aan ons landbouwmodel, aan het model van megastallen en kooisystemen, dat we die garanties vandaag niet hebben. We zullen ter zake moedige keuzes moeten durven te maken, ook wat de vergunningen voor die stallen betreft, die vandaag ook nog altijd door uw collega's in de Vlaamse Regering worden verstrekt. Het is niet omdat er op Europees niveau geen strengere keuzes op het vlak van dierenwelzijn worden gemaakt, dat we dat in Vlaanderen niet kunnen. Ik zou er dus heel expliciet toe willen oproepen om op dat vlak nog een stap verder te zetten en daadwerkelijk op termijn te gaan naar een verbod op die kooisystemen en naar meer kleinschalige landbouw, met een einde aan die megastallen, zodat er ook meer garanties zijn op het vlak van dierenwelzijn.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Collega's, het probleem is dat er wettelijk geen probleem is met de beelden die zijn gezien. Dit is vandaag nu eenmaal het beeld van onze intensieve landbouwsector, dus controles zullen niks extra's aan het licht brengen. Dat bedrijf op zich heeft vandaag ook niks verkeerds gedaan in de enge zin van de betekenis. Minister, ik ben dan ook blij dat u al hebt gezegd dat er, wat onze partij, de N-VA, betreft, in het volgende regeerakkoord een evolutie zal moeten zijn naar een verbod op dat kooisysteem. Zoals u in het verleden al hebt bewezen: aanpassingen in functie van dierenwelzijn gaan altijd gepaard met uitdoofperiodes, en samen met de sector. Dat is zeer belangrijk: de sector is voor ons een economisch belangrijke sector. Ze hebben in het verleden trouwens bewezen dat ze mee willen denken. Er is een verbod op batterijen geweest. Men is gegaan naar kooisystemen. Daar hebben ze aan meegewerkt. Dat zal dus moeten gebeuren. De consument wil dat ook niet meer. Dat zal echter een evolutie zijn, en niet een verbod dat morgen zal worden ingevoerd.

Minister, het is misschien wel wenselijk dat we verder onderzoek voeren. Wat is dan het betere alternatief? De andere systemen, zoals vrije uitloop, zoals scharrelen, hebben immers ook een aantal nadelen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me graag aansluiten bij deze vraagstelling, omdat dierenwelzijn een belangrijk thema is en een maatschappelijk ook steeds gevoeliger thema. Het is dus des te belangrijk dat we kunnen debatteren op basis van correcte informatie, om een evenwichtig debat te laten plaatsvinden. Daarin heeft de overheid ook een belangrijke rol te spelen.

Mijnheer Caron, dit brengt me bij uw filmpje. Ik zou hier liever geen aandacht aan schenken, want het filmpje is op zich niet oké. De tekst en uitleg die worden gegeven, zijn niet correct en insinuerend. Op een verfoeilijke manier wordt eigenlijk maar één doel nagestreefd en dat is imagoschade voor een sector, met een veganistische samenleving. Dat is heel erg, want nu wordt een landbouwersgezin geschandaliseerd dat op een correcte manier zijn bedrijf runt en op een correcte manier de dieren verzorgt.

Minister, wat zult u ondernemen om deze praktijken te stoppen, zodat we het o zo belangrijke maatschappelijk debat over dierenwelzijn op een correcte manier en met correcte gegevens kunnen voeren?

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste punt betreft, kan ik natuurlijk de sociale media niet reguleren.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, u hebt met enige trots het artikel in de New York Times aangehaald, maar ik was in alle eerlijkheid geschokt door dat artikel over onze beslissing over het onverdoofd slachten. In het artikel wordt geïnsinueerd dat wij, als Vlaams Parlement, met onze beslissing fascistisch en antisemitisch hebben gehandeld. Dat is de duidelijke ondertoon van het artikel. We worden bijna in één zak gestopt met de nazipraktijken. Ik wil nog even meedelen dat ik dat een grove insinuatie vind.

Wat de kooihuisvesting betreft, is het probleem natuurlijk dat het dierenleed hier inherent aan is. Als we dierenwelzijn ernstig nemen, moeten we van die kooihuisvesting af geraken. We hebben daarover vanochtend een debat gevoerd. Als ik de minister van Landbouw goed heb begrepen, zouden alle leningen aan bedrijven die in verrijkte kooien hebben geïnvesteerd, tegen 2033 worden afgerond. Ik denk dat dit de uiterste deadline moet zijn voor een ban op de kooihuisvesting.

Minister Ben Weyts: Wat het dierenwelzijn betreft, heb ik al regelmatig met de betrokken sector van de kippenkwekerijen vergaderd. We moeten erkennen dat er al inspanningen zijn geleverd. Net door onze versterking van het inspectieteam vinden er ook extra inspecties plaats.

Wat de door u aangehaalde beelden betreft, denk ik dat enige nuance op zijn plaats is. De vraag is in welke mate daar regels zijn overtreden. Het is nu eenmaal zo dat kippen die zijn uitgelegd, veel minder pluimen hebben. Kippen zijn ook niet zeer vredelievend voor elkaar. Ze pikken letterlijk serieus op elkaar in.

Als we willen dat er op dit vlak stappen vooruit worden gezet, moet de regelgeving worden aangepast. Ik voel hier een toename van het draagvlak aan. Ik denk niet dat we er al zijn, maar ik vind wel dat we de stap moeten zetten en zo snel mogelijk de overgang moeten maken naar een verbod op kooikippen. In Europees verband zijn al landen die weg ingeslagen. Dat zijn, in tegenstelling tot hier bij ons, niet altijd de landen die grote producenten zijn, maar ik denk dat we die weg moeten inslaan. Ik hoop dat het draagvlak hiervoor zal groeien.

Bart Caron (Groen): Minister, ik hoop het ook. Ik deel uw mening. Het is een feit dat er geen perfecte oplossingen zijn. Het is cru dat hier niet eens een wet is overtreden, maar dat zegt iets over de regelgeving die niet deugt. We moeten hier veel strikter mee omgaan en we moeten hier initiatieven nemen in verband met ruimte waar dieren zich goed kunnen voelen. Dat geldt voor legkippen, maar ook voor vleeskuikens. De laatste tien jaar is het aantal kippen in dit land met 50 procent toegenomen. Ze brengen veel geld op en de regels en normen zijn zeer laag. We moeten iets aan die normen doen. Kippen zijn een voorbeeld, maar dit

geldt ook voor andere landbouwdieren in dit land. Ik hoop dat we samen snel nog een stuk van de weg kunnen afleggen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de invoering van de gebiedsdekkende kilometerheffing

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, het is voorlopig nog onduidelijk of, wanneer en in welke vorm de kilometerheffing voor gewone wagens er komt, maar er is wel één zekerheid. Van alle partijen in dit Vlaams Parlement is alleen het Vlaams Belang daar van in het begin tegenstander van geweest en wel om verschillende redenen, waarvan ik er enkele noem.

Ten eerste bestaat de kilometerheffing de facto al door de hoge accijnzen. Op een moment dat de gele hesjes terecht protesteren tegen de hoge brandstofprijzen komt deze Vlaamse Regering met een nieuwe belasting op autorijden. Dat is, wat ons betreft, absurd.

Ten tweede zullen vooral de werkende Vlamingen slachtoffer zijn van een dergelijk kilometerheffingssysteem, vooral dan die Vlamingen die vanuit de uithoeken van het land, Limburg of West-Vlaanderen, naar Antwerpen of Brussel moeten om hun brood te verdienen. Als Limburger, maar ook als Vlaams Belanger, is dat wat mij betreft totaal onaanvaardbaar.

Ten derde is het openbaar vervoer in dit land nog altijd geen degelijk alternatief. Ook wat dat betreft zijn vooral de Limburgers en de West-Vlamingen het slachtoffer, want in die provincies is het openbaar vervoer abominabel.

Ten vierde zou er nu zelfs sprake zijn van een gebiedsdekkende kilometerheffing, op elke Vlaamse weg dus. De automobilist op de Antwerpse ring zal moeten betalen, maar ook de gepensioneerde plattelandsbewoner die naar zijn huisarts rijdt. Dat is wat mij betreft totaal absurd.

U weet dat u vorig jaar in juli binnen de Vlaamse Regering een akkoord bereikt hebt over de kilometerheffing. In augustus vorig jaar is er dan een consortium aan de slag gegaan om een studie uit te werken, en die zou nu alleen nog maar uitgaan van de gebiedsdekkende kilometerheffing, niet meer de lokale heffing op filegevoelige plaatsen, maar een kilometerheffing op alle Vlaamse wegen. Ik zou graag van u weten of dat inderdaad het geval is, wie daartoe de beslissing genomen heeft en of de Vlaamse Regering achter de keuze voor een gebiedsdekkende kilometerheffing staat.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik hoef hier het debat over de kilometerheffing niet te voeren, eenvoudigweg omdat er niets veranderd is. De beslissing was om het dossier beslissingsrijp te maken voor een volgende Vlaamse Regering en dat wij nu een soort van architectuurnota uitschrijven, een soort van keuzemenu, op basis van een lopende studie.

Op een bepaald moment heeft dat studiebureau een keuze gemaakt, in die zin dat ze zich afvroegen of ze het systeem verder moesten uitwerken op basis van een gebiedsdekkend kilometerheffingssysteem of op basis van een kilometerheffing die we enkel in stedelijke centra zouden toepassen. Ze hebben voor de eerste variant gekozen, eenvoudigweg omdat dat de ruimste keuze is. Dat wil

niet zeggen, zoals u insinueert en ons probeert wijs te maken, dat je dan overal zult moeten betalen, want in een deel van het gebied kun je gewoon een nultarief hanteren. Dat bestaat vandaag ook, mijnheer Janssens. De kilometerheffing voor vrachtwagens is ook gebiedsdekkend, maar op heel veel wegen is het tarief nul. Dat biedt het voordeel dat je nieuwe heffingen kunt invoeren, wanneer je alsnog nieuwe stukken wilt betrekken, zonder dat je de hele regelgeving moet gaan omgooien.

Het systeem bestaat dus al en het lijkt me dan ook evident dat het studiebureau op die weg is doorgegaan. Los van uw tegenkantingen, denk ik dat de kilometerheffing een oplossing kan zijn voor de fileproblematiek. In tegenstelling tot accijnzen, die een domme belasting zijn, is de kilometerheffing een mobiliteitsmaatregel, die ons toelaat mensen te belonen wanneer ze zich buiten de file verplaatsen, zodat mensen die naar hun werk kunnen, tenminste kunnen doorrijden en er uiteindelijk ook profijt uit halen. Dat is het debat ten gronde. Het zal voor een andere keer zijn en in dit geval ook voor een volgende Vlaamse Regering.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, wij blijven ons verzetten tegen die kilometerheffing omdat er enerzijds geen garantie is dat ze de files zal kunnen oplossen en er anderzijds geen garantie is dat ze zogenaamd budgetneutraal zal zijn en dat ze de Vlaming niet meer zal kosten dan wat die op dit moment al moet betalen aan verkeersbelasting en belasting op de inverkeerstelling (BIV). Ik denk dus dat we ons tegen een dergelijk asociale maatregel moeten blijven verzetten. Met het Vlaams Belang zijn we in dit parlement misschien wel de enige, maar we zijn niet de enige hierbuiten, want ook de mobiliteitsorganisatie VAB zei onlangs in een interview dat de kilometerheffing gewoon een extra taks is, als er niet geïnvesteerd wordt in een openbaar vervoer dat een echt alternatief vormt. Dat is inderdaad wat deze Vlaamse Regering voorbereidt: een extra taks om de automobilist nog verder uit te persen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Collega's, er is al veel over de kilometerheffing gesproken. Die zal er ten vroegste komen, indien een volgende Vlaamse Regering daarover beslist, tegen het einde van de volgende legislatuur of de legislatuur daarna. Dat betekent dus dat er ondertussen vijf à zes jaar tijd is om veel meer dan vandaag fors te investeren in alternatieven, in openbaar vervoer, in veilige fietspaden, en om te zorgen voor een ander ruimtelijkeordeningsbeleid, waarbij we ervoor zorgen dat mensen gaan wonen en werken op plaatsen die ook bereikbaar zijn zonder auto, en waarbij we zorgen voor een regeling voor mensen voor wie de auto onmisbaar is voor werk, zodat ze gecompenseerd worden.

Als die voorwaarden niet vervuld worden, is een kilometerheffing een ordinaire belastingverhoging, waar sp.a absoluut nooit voor zal tekenen. Een kilometerheffing kan er dus alleen maar komen als je daarmee mensen kunt overtuigen om te kiezen voor alternatieven voor de wagen, die er dan ook effectief zijn. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, mijn fractie blijft onverminderd een voorstander van die kilometerheffing, op het moment dat ze inderdaad sturend is. Ik moet eerlijk zeggen: op dat vlak hebt u een weg afgelegd. Het zal inderdaad aan de volgende Vlaamse Regering zijn, maar dat een essentieel onderdeel van de oplossing voor de files bij een kilometerheffing ligt, daar zijn wij van overtuigd. Uiteraard moet daar een robuust openbaar vervoer naast staan en moeten we ervoor zorgen dat mensen die hun woon-werkverkeer en woon-schoolverkeer met de fiets kunnen en willen doen, dat ook in alle veiligheid kunnen doen.

Wat mijn fractie betreft, willen wij onverminderd naar die oplossingen zoeken. En dan zal die kilometerheffing daar een van de onderdelen van zijn.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ook namens onze fractie, minister: steun voor een kilometerheffing voor personenwagens als filebestrijder. Maar er zijn toch twee belangrijke opmerkingen. De budgetneutraliteit is ook voor onze fractie heel duidelijk een punt en een vereiste. Het kan niet zijn dat het een platte belastingverhoging is. Ik heb begrepen dat dat ook vanuit uw kant geen optie is. Maar als we zien wat de BIV en de jaarlijkse verkeersbelasting een gebruiker kosten, denk ik dat er ook nog andere flankerende maatregelen nodig zullen zijn om die budgetneutraliteit te bereiken.

Laat ons ten tweede alstublieft wegblijven van die die zwarte doosjes, die OBU's (On Board Unit). We gaan niet in alle auto's nog eens zo'n doosje installeren? Kijk naar onze buren. In Frankrijk heeft men deze week de tolheffing gekoppeld aan nummerplaatlezers. Zo kunnen we toch op een moderne manier met die tolheffing omgaan. Dus ja, ondersteuning, maar belastingneutraliteit.

De voorzitter: De heer De Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, als we willen zorgen voor meer draagvlak bij de bevolking, dan zullen we het echte probleem van de onzichtbare files moeten aanpakken. Onzichtbare files, dat zijn mensen die zich willen verplaatsen, maar zich niet meer kunnen verplaatsen, omdat er geen alternatieven zijn – openbaar vervoer – zoals in sommige provincies, in Limburg en West-Vlaanderen. Het zal echt van belang zijn om daar verder aan te werken.

Ik ben er ook van overtuigd dat u daar in het Vlaamse Mobiliteitsplan, dat nu nog moet worden goedgekeurd, verder aan werkt, misschien in het geheim, en dat daarin een aantal maatregelen zijn opgenomen waardoor er meer draagvlak bij de bevolking zal kunnen worden georganiseerd. Voor ons moet het einddoel van de slimme kilometerheffing zijn dat er meer mensen mobiel zijn, dat er meer mobiliteit komt met minder auto's, veiliger, rechtvaardiger en klimaatbestendiger.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Ik heb het hier al talloze malen ingebracht in debatten over de al dan niet slimme kilometerheffing: mensen 'pitsen', mensen pijn doen als ze geen kans hebben op alternatieven om hun verkeersgedrag aan te passen, daar doen wij niet aan mee. Ik heb me daar altijd heel duidelijk over uitgelaten. Wij zijn daar heel koele minnaars van. Er moet over die alternatieven dus niet alleen gesproken worden. Er moet ook volop in worden geïnvesteerd.

Wat we vandaag gehoord hebben over de sneltramverbinding Hasselt-Maastricht is zo'n belangrijke stap, want vooral de forenzen richting Brussel en Antwerpen vanuit Limburg en West-Vlaanderen hebben vandaag inderdaad geen alternatieven. Dat zijn mensen die voor 1300, 1400, 1500 euro per maand hun dagelijks brood in Brussel of Antwerpen komen verdienen.

We kunnen daar heel veel intellectuele tekeningen bij maken, maar die mensen mogen niet de dupe worden. En dus is het zaak om niet alleen intellectueel oefeningen te doen rond slimme of andere kilometerheffingen, maar ook om te zorgen voor de alternatieven, met ook de nodige aanpassingen op het vlak van de fiscaliteit. Want die moet dan voor ons op het einde ook neutraal zijn.

Minister Ben Weyts: Wel, het is heel eenvoudig: als de Vlaamse Regering zo'n heffing invoert, dan zal die budgettair neutraal zijn, of die zal er niet zijn. En die zal

er ook toe kunnen leiden dat we de buitenlanders eindelijk mee laten betalen voor het gebruik van onze wegen. In Zwitserland of Frankrijk is het de normaalste zaak van de wereld dat we allemaal mee betalen. De buitenlanders die allemaal door ons landje razen, en meestal zelfs niet gaan tanken – ze tanken niet, dus ze betalen ook geen accijnzen, en ze zorgen niet voor enige inkomsten – zullen nu ook iets bijdragen.

Zodoende kunnen we de verkeersbelastingen voor de Vlamingen afschaffen, en kunnen we ook zorgen voor extra investeringen, zowel in weginfrastructuur als in alternatieven. Als we dat verstandig aanpakken, dan denk ik dat we die extra investeringen in alternatieven zelfs naar voren kunnen trekken, met financiële constructies. Als je als regering de beslissing neemt om die kilometerheffing in te voeren, dan kun je al van in het begin een consortium aanduiden dat zorgt voor de financiering van investeringen in alternatieven, dat gefinancierd zal worden met latere inkomsten van die kilometerheffing. Met enige creativiteit is dat allemaal mogelijk.

Maar als je de files echt wilt oplossen of aanpakken, dan zul je wel de moed nodig hebben om ook moeilijke beslissingen te gaan nemen, en niet iedereen naar de mond te praten. Dat zul je wel moeten doen; je zult wel enige moed nodig hebben. Het is heel gemakkelijk om te zeggen wat er allemaal niet moet, en waar je allemaal tegen bent. Dat is heel gemakkelijk. Maar ik denk we soms ook weleens in de wind moeten gaan staan, om dan uiteindelijk op lange termijn de vruchten daarvan te kunnen plukken voor iedereen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ook het argument om buitenlanders mee te laten betalen gaat niet op voor de kilometerheffing. Er zijn andere EU-landen die buitenlanders laten meebetalen via een vignet of via een ander tolsysteem, bijvoorbeeld Slovenië of Oostenrijk. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts).*

Ook Duitsland heeft een akkoord met de Europese Commissie voor de invoering van een tolsysteem. En dus zeggen wij: werp uw plannen voor een dergelijke dure kilometerheffing in de vuilnisbak, en laat buitenlanders mee betalen via een vignet of via een ander tolsysteem. Dat is inderdaad, wat het Vlaams Belang betreft, de essentie. Buitenlanders laten meebetalen? Ja. Maar onze eigen mensen nog verder belasten? Absoluut neen. *(Applaus bij het Vlaams Belang).*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een Vlaams meldpunt voor slachtoffers van tienerpooiers

ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de strijd tegen tienerpooiers

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van tienerpooiers

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Minister, we hebben hier al vaak gestaan rond deze schrijnende problematiek. Er is nu een meldpunt, en dat is goed nieuws. Maar nu we weten dat dat meldpunt er is, weten we ook – zo zegt Payoke ons – dat we op korte termijn redelijk wat extra slachtoffers zullen leren kennen.

Het is een goede zaak dat het aantal slachtoffers van tienerpooiers – dat we nu niet kennen – kleiner wordt, en dat we die jongeren ook werkelijk zorg kunnen

bieden wanneer we hen kennen. Maar dat betekent ook dat we nood hebben aan meer plaatsen om hun die zorg te bieden. Meer plaatsen, niet enkel omdat dat meldpunt duidelijk zal maken dat er meer slachtoffers zijn dan tot nu toe werd vermoed en dan de officiële cijfers ons laten zien, maar ook omdat de twaalf plaatsen in de gemeenschapsinstellingen binnenkort wegvallen. Die jongeren hebben namelijk geen MOF-statuut (als misdaad omschreven feit). Het gaat om verontrustende situaties. En dus zullen zij binnenkort, als het jeugdsanctierecht in werking treedt, niet meer ook in die gemeenschapsinstellingen terechtkunnen.

Dat betekent dat we op korte termijn – op een aantal maanden tijd – op zoek zijn naar minstens dertig plaatsen om die jonge slachtoffers op te vangen, om hen te redden uit de klauwen van die tienerpooiers.

Mijn vraag is heel eenvoudig: in hoeveel van die plaatsen gaat u voorzien? Wanneer zullen die er zijn? En bent u het met mij eens dat die het best gebeuren op een kleinschalige manier, in shelters, op plekken waar zij met maar een aantal jongeren de juiste zorg en warmte kunnen krijgen, en de juiste juridische bijstand?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, we kregen deze week misselijkmakende verhalen te horen over minderjarige meisjes die worden misbruikt en uitgebuit in de prostitutie. Dat zijn helaas geen nieuwe verhalen. Drie jaar geleden heeft Child Focus op uw vraag, minister, die praktijken in kaart gebracht. Dat verslag las als een horrorverhaal. In het verslag stonden ook voorstellen tot oplossingen. Een van die voorstellen was om voor die slachtoffers in aparte, afgezonderde opvangtehuizen te voorzien. Ik heb het nagekeken: het is de vijfde keer dat mevrouw Van den Bossche en ikzelf hier vooraan staan om u te vragen die ook op te richten.

En het is niet zo dat u nog niets hebt gedaan. U hebt in de gesloten voorzieningen plaatsen gemaakt. Maar wat is het probleem? In die gesloten voorzieningen komen meisjes terecht in een setting waar ook jongeren zitten die feiten hebben gepleegd. En dat voelt voor sommigen van hen aan als een sanctie. Het gaat net om een doelgroep die vaak niet echt beseft dat ze ook slachtoffer zijn. En dat zij dan in die setting worden geplaatst, maakt het zoveel moeilijker om hen te doen beseffen dat ze slachtoffer zijn. Bovendien is het een plaats waar jongeren herkenbaar zijn. Die pooiers weten verdomd goed waar ze zitten, terwijl we hen net moeten weghouden van die pooiers. Minister, ik roep u nogmaals op om een aparte opvang te maken voor die meisjes, voor die slachtoffers.

Collega's, daarnaast moeten de daders keihard worden aangepakt: niet alleen de pooiers, maar ook de hoteleigenaars en al wie betrokken is bij de uitbuiting, de mishandeling, de mensenhandel van die jonge mensen.

Minister, u kondigt een centraal meldpunt aan. Dat is een heel goede zaak. Maar dat meldpunt moet ook slagkracht hebben. Dat centraal meldpunt moet alle informatie krijgen, daarmee aan de slag kunnen en ook resultaten kunnen boeken. Minister, wat zult u geven aan dat centraal meldpunt om ervoor te zorgen dat zij hun job kunnen doen, dat zij het verschil kunnen maken, zodat we die tienerpooiernetwerken eindelijk kunnen opdoeken?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik sta hier met het grootste respect voor de meisjes die de afgelopen dagen in de media hun verhaal hebben gedaan. Zij zijn het slachtoffer van tienerpooierschap. De verhalen grijpen je naar de keel. Ik ben het eens met de collega's dat uiteraard de daders, maar ook de klanten heel hard moeten worden aangepakt.

Minister, ik stel u een vraag omdat u verantwoordelijk bent voor de opvang van de slachtoffers. Ik zou u willen aanmoedigen om van de boemeltrein waarop we zitten in het nemen van maatregelen over te stappen op de Thalys. Minister, drie jaar geleden was er het rapport van Child Focus. Twee jaar geleden was er een actieplan. Eén jaar geleden hebt u in maart gezegd dat u een stuurgroep zou oprichten om dat actieplan bij te spijkeren. Het heeft zes maanden geduurd vooraleer die stuurgroep is samengekomen. En nu is die stuurgroep opgesplitst in allerlei soorten werkgroepen en is er, zes maanden na de eerste bijeenkomst van die stuurgroep, zelfs nog geen nieuwe vergaderdatum voor die nieuwe stuurgroep.

We hebben u al heel lang geleden gevraagd om die shelters op te richten. U zult nu inderdaad de vzw Ne(s)t subsidiëren om aan dat soort kleinschalige opvang te doen. Maar waarom heeft het drie jaar geduurd? De voormalige federale staatssecretaris Demir heeft na één maand subsidies gegeven nadat ze op bezoek is geweest bij de vzw Ne(s)t. Waarom duurt het bij ons dan drie jaar?

Er komt nu een centraal meldpunt. Het is goed dat we die problematiek in kaart zullen brengen. Maar ook dat heeft hallucinant lang geduurd. En nu krijgt dat meldpunt drie voltijdsequivalenten (vte's). Drie mensen gaan bij Payoke werken om alle slachtoffers te begeleiden. Vandaag lezen we in de krant dat de directeur van Payoke zegt dat hij nooit de hele problematiek van tieners en alle slachtoffers zal kunnen begeleiden met de uitbreiding waarin u vandaag voorziet. Minister, hoe kunt u garanderen dat we hier na twee maanden niet opnieuw staan met de melding dat drie man veel te weinig is om die hele problematiek in Vlaanderen te begeleiden en in kaart te brengen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, de problematiek van de slachtoffers van tienerpooiers – in een vroeger jargon heette dat loverboys – is op de kaart gezet door de zorg vanuit dit parlement en door de studie die wij daarover bij Child Focus hebben besteld. Ik moet in alle eerlijkheid zeggen dat het mevrouw Van den Bossche was die hierover op een bepaald moment als eerste uitdrukkelijk gesproken heeft.

Het is vanuit Vlaanderen dat bij het Openbaar Ministerie en op het nationale niveau aandacht is gevraagd voor deze schrijnende problematiek. Het doet mij pijn dat er van sommige van de initiatieven die de laatste jaren zijn genomen, nu ineens een karikatuur wordt gemaakt. Want het eerste actieplan dat is gevolgd uit de aanbevelingen van Child Focus, is scrupuleus uitgevoerd.

Er zijn aparte plaatsen gekomen in onze gemeenschapsinstellingen, die zijn daar ook voor uitgerust in Beernem. Er zijn 13 plaatsen uitgerust en versterkt – dat zijn behoorlijke financiële inspanningen geweest – in de besloten opvang in het privéaanbod in de jeugdhulp. Er zijn 36 bijzonder intensieve trajecten uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen gerealiseerd, ook met name voor deze jongeren. Als ik spreek over de 13 plaatsen in de besloten opvang, dan spreek ik ook over onthemingstrajecten die daarin voorkomen. En er is in overleg met de partners die daar signalen over hebben gegeven, besloten om dat actieplan te evalueren.

Die evaluatie is afgesloten met een vergadering op 24 september 2013. Begin november heeft Payoke een voorstel geconcretiseerd om een meer gespecialiseerde screening te kunnen doen van mogelijke slachtoffers van tienerpooiers die we via de kwalificatie mensenhandel willen trachten te benaderen en te begeleiden, en vanuit dat perspectief ook de daders te vervolgen. Begin december is dat uiteindelijk omgezet in een besluit van de secretaris-generaal om dat te financieren. Er is een afspraak dat als het op kruissnelheid is, een maand later de stuurgroep bijeen zou komen.

Mijnheer Parys, u bent een beetje in de war over stuurgroepen. De vergadering van de stuurgroep die het actieplan heeft afgeklopt en geëvalueerd, is in september beëindigd omdat we een evaluatie hebben gemaakt en we het eens waren over de acties. Er komt een nieuwe vergadering als Payoke op kruissnelheid zijn activiteiten kan ontplooien.

De vzw Ne(s)t krijgt uiteraard subsidies. Begin november heb ik dat in de plenaire vergadering al aangekondigd. Dat is klaar en dat wil zeggen dat er een financiering komt om die opvang in een kleinschalige, huiselijke sfeer te organiseren. Ondertussen zullen er ook in de jeugdhulp in Vlaanderen in 2019 nog een aantal andere vormen van aanbod uitbreiding krijgen. Uiteraard moet er worden nagegaan wat er voor deze doelgroep specifiek kan worden gemobiliseerd.

Om maar te zeggen dat er in de loop van de voorbije jaren consequent aan dat aanbod is gewerkt in functie van de ervaringen. Ik zeg dat nog eens met zoveel nadruk omdat er ook een grote complexiteit in het verhaal zit. Dat is geen excuus, integendeel, de politiek moet die complexiteit kunnen overwinnen. Je hebt te maken met minderjarigheid-meerderjarigheid, je hebt te maken met de autonomie van het Openbaar Ministerie in de kwalificaties van de te vervolgen tienerpooiers, met mensenhandel, met prostitutie. Je hebt te maken met het samenspel van hulpverlening en de leden van het Openbaar Ministerie en de politie. Het is een complex verhaal. Dat is geen excuus, maar iedereen moet toch erkennen dat Vlaanderen in de aanpak van die problematiek het voortouw heeft genomen. Wij moeten uiteraard die inspanningen voortzetten.

Met Payoke gaan we de weg van een meldpunt op de tweede lijn. Dat wil zeggen dat er binnen een tweetal weken een omzendbrief komt. Daarover zijn we met de nodige partners aan het spreken. In die omzendbrief zullen we aan onze hulpverleners duidelijk maken dat wanneer er vermoedens zijn van slachtofferschap van mensenhandel, Payoke moet worden gecontacteerd om toe te laten een goede screening te doen, na te gaan of er inderdaad sprake is van mensenhandel en slachtoffers van mensenhandel. Dan moet worden uitgezocht wat de eerste bijstand moet zijn in een verhoor bij de politie, en een eventuele bijstand bij een gerechtelijke procedure. Dit moet toelaten de eerste aanzet te doen naar de aangepaste hulpverlening.

De afspraak met Payoke is dat we vrij snel de stuurgroep die het actieplan begeleidt, terug samen zullen roepen om na te gaan in welke mate dat verhaal een vlucht neemt en welke acties daar eventueel aan moeten worden verbonden. We gaan in die omzendbrief een verwijzing opnemen naar de COL, de circulaire van het Openbaar Ministerie, waarin bepalingen zijn opgenomen met betrekking tot mensenhandel.

Ik zeg dit met zoveel nadruk omdat een aantal van jullie vragen gaan over de aansluiting op het opsporings- en vervolgingsbeleid, waar uiteraard het Openbaar Ministerie bevoegd voor is. Ik ben het er absoluut mee eens dat het weinig zin heeft om voor die slachtoffers een goede opvang te organiseren als daarnaast geen uitdrukkelijke actie wordt ondernomen naar de daders zelf. Dat spreekt vanzelf.

Maar we willen ook via de afspraken met de minister van Justitie en uiteraard het Openbaar Ministerie in de omzendbrief die we zullen versturen met betrekking tot de nieuwe initiatieven en mogelijkheden van Payoke, duidelijk maken, ook aan politie, ook aan het Openbaar Ministerie, dat we van hen verwachten, in toepassing van de bestaande circulaires, dat ze daar naar handelen en rekening houden met het gegeven dat we Payoke daarin ondersteunen.

Ik ben ervan overtuigd dat we op die manier een nieuwe stap zetten in de richting van een goede gestroomlijnde aanpak. Ik zeg daarmee niet dat we het hele verhaal rond hebben, maar ik durf toch zeggen dat de inspanningen

specifiek vanuit onze bevoegdheid in deze materie de laatste tijd echt wel zijn opgedreven. Ik ga er ook van uit dat we met de partners die inspanningen kunnen evalueren, kort op de bal kunnen spelen en kijken hoe we desgevallend nog moeten bijsturen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Freya Van den Bossche (sp·a): Minister, het is nog niet duidelijk uit uw antwoord in hoeveel bijkomende plaatsen in uw initiatieven is voorzien. U zegt dat u de vzw Ne(s)t zult financieren waarmee shelters kunnen worden opgericht. Maar om hoeveel plaatsen gaat dat? Houdt u daarbij rekening met het feit dat de plaatsen in de gemeenschapsinstellingen wegvallen? Hoe vervangt u die? Zult u die privaat laten opvangen, ook via shelters? Hoeveel plaatsen komen er netto bij en op welke termijn? Wij denken dat er nood is aan ongeveer dertig plaatsen. Wanneer zult u die kunnen realiseren?

Volgt u ook op in welke mate de aanpak van vandaag effectief is? We krijgen namelijk signalen van Child Focus dat redelijk wat van de gekende slachtoffers toch niet uit de klauwen van hun pooiers ontsnappen. Is er een systeem waarmee u dat opvolgt en zo nodig kunt bijsturen?

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u zegt dat u scrupuleus dat actieplan hebt uitgevoerd. U hebt stappen gezet en u bent daarin de enige in ons land. Maar van in het begin stond in het rapport van Child Focus dat er aparte opvanghuizen gemaakt moesten worden en dat ze niet geplaatst konden worden in de gemeenschapsinstellingen omdat ze een aparte aanpak vragen. U gaat dat nu doen en dat is goed, maar het had van in het begin moeten gebeuren. Het was scrupuleus geweest om exact wat in het rapport van Child Focus stond te vertalen in uw actieplan tot beleid. Dat komt er nu en ik kijk ernaar uit.

U zegt dat het centrale meldpunt er komt en dat dit een reddingsboei moet vormen voor alle slachtoffers, voor alle hulpverleners in de praktijk. Het mag echter geen plek worden waar alles verzuipt. Dat kan alleen maar door het meldpunt sterk genoeg te maken en ervoor te zorgen dat het slagkracht, mankracht, middelen en juridische instrumenten heeft om aan de slag te gaan met de verzamelde informatie. Kunt u garanderen dat dat meldpunt die slagkracht zal hebben zodat het de centrale spil wordt in onze strijd tegen tienerpooierschap?

Lorin Parys (N-VA): Minister, er is heel wat discussie ontstaan. Het gaat eigenlijk over het feit dat de rapper Moreno is veroordeeld als tienerpooier, maar naar Ibiza is kunnen gaan om een videoclip op te nemen. Dan komen we toch terug op het Vlaamse niveau omdat hij werd begeleid door de justitiehuizen en de justitieassistent. Het verhaal zou zo in elkaar zitten dat Moreno eerst in voorhechtenis zat met een enkelband, die dan heeft doorgeknipt en naar de gevangenis is gegaan. Hij zou dan terug een enkelband hebben gekregen en voorwaarden opgelegd gekregen. Minister Geens zei gisteren op de radio dat hij denkt – maar hij hield een slag om de arm – dat daar geen toestemming voor was verleend.

Vandaag lees ik op sociale media van de oprichter van vzw Ne(s)t en van de advocaat van Moreno die formeel zeggen dat er wel toestemming was van de justitieassistent om te vertrekken naar Ibiza om daar een videoclip op te nemen. Wat is daarvan aan? Klopt het dat er toestemming is verleend aan die veroordeelde tienerpooier om naar Ibiza te vertrekken en een videoclip op te nemen? Als dat klopt, hoe is dat kunnen gebeuren?

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, ik ben mij er uiteraard van bewust dat we hier enkel vragen kunnen stellen over bevoegdheden die op Vlaams niveau liggen, voornamelijk de opvang van slachtoffers. Ik sluit mij ook aan bij de vraag om een betere opvang en begeleiding van slachtoffers van tienerpooiers.

Tegelijkertijd hoop ik wel dat alle politieke fracties die hier het woord nemen, aan de overkant van de straat even luid zullen roepen om die tienerpooiers ook daadwerkelijk te bestraffen.

Het moet maar eens gedaan zijn om dat crapuul – sorry, ik heb er geen ander woord voor – te bestraffen en ik noem dat geen bestraffing, maar te begeleiden met enkelbandjes. Dat moet maar eens gedaan zijn. Er moet maar eens een echte bestraffing komen.

Minister, u verwijst naar een omzendbrief. Wat ons betreft, is dat 'too little too late'. Intussen is het kwaad al lang geschied. Nu nog afkomen met een maatregel waarin u in een omzendbrief aan de politiediensten duidelijk maakt dat er naar een herkwalificatie moet worden overgegaan, dat er strenger moet bestraft worden, is te laat. De bevolking verwacht dat de overheid hierin streng, veel strenger optreedt.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De problematiek en de strijd tegen die tienerpooiers heeft natuurlijk verschillende facetten en die zijn hier ook al meermaals aan bod gekomen. Het is inderdaad door Vlaanderen, door minister Vandeurzen met het actieplan, dat er aandacht is gevraagd voor een coherent beleid ter zake, niet alleen in Vlaanderen, maar eigenlijk in heel België.

Binnen die Vlaamse bevoegdheden en in de uitvoering van het actieplan is al heel wat gerealiseerd. Ook nu weer, zoals minister Vandeurzen heeft gezegd, zijn het meldpunt en die kleinschalige opvang heel belangrijk. Het zal voortdurend zaak zijn om verschillende acties te evalueren en waar nodig bij te sturen. We weten allemaal dat men in de criminaliteit telkens nieuwe wegen zoekt en er doen zich dan ook nieuwe problematieken voor.

Sluitstuk is natuurlijk een correct vervolgingsbeleid – dan komen we bij de federale bevoegdheden terecht – niet alleen tegen de daders zelf, maar ook tegen de klanten. Ik heb daarover tijdens de vorige actuele vraag ook een oproep gedaan.

Mijn vraag, minister, is dan ook om in alle vragen en contacten met het federale niveau te blijven bepleiten dat het openbaar ministerie van deze problematiek een absolute prioriteit maakt en het vervolgingsbeleid correct uitvoert.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): We zijn het er allemaal over eens dat dit misselijkmakende praktijken zijn en dat die inderdaad keihard, maar dan ook keihard, moeten worden aangepakt.

Ik las vanmorgen een artikel waarin de Antwerpse referentiemagistraat zei dat ze het gevoel had dat de jongens die met die praktijken bezig zijn en hun luxeleventje financieren op de kap van jonge, weerloze meisjes, gewoon niet inzien dat ze verkeerd zijn. Ze hebben dus met andere woorden geen waarden-en-normenbesef.

Minister, u spreekt van een omzendbrief, en ik denk dat we allemaal zeggen dat er keiharde bestraffing moet volgen, maar hoe we het ook wenden of keren, die jongens komen op een bepaald moment opnieuw in de maatschappij. Ik denk dat er dan ook aandacht zou moeten zijn om dat omgekeerde normenbesef en dat besef van hoe erg het wel is wat zij doen, proberen te laten doordringen.

Gaat u in uw onderhandelingen over die omzendbrief met de federale collega's ook aandacht besteden aan de poging om die jongeren toch terug op het goede pad te brengen?

Minister Jo Vandeurzen: De omzendbrief waarover ik spreek, kunnen we vanuit onze eigen bevoegdheid naar de hulpverleners richten. Ik heb u gezegd dat het ook onze bedoeling is om aan te knopen bij de circulaire die in het Staatsblad is verschenen en die voor het Openbaar Ministerie de algemene instructies over opsporing en vervolging in zake mensenhandel bevat.

We leggen in die omzendbrief uitdrukkelijk de link om ook de politie en het Openbaar Ministerie erop te attenderen dat daarin tegenover hen, ook in de samenwerking met de hulpverleners en het consequent aanpakken van die jongens, vanuit onze Vlaamse bezorgdheden een belangrijke verwachting vervat zit. We doen dat natuurlijk met respect voor de bevoegdheidsverdelingen, voor de scheiding der machten en de onafhankelijkheid die de een en de ander daarin ook aan de dag mogen leggen. Ik moet daar ook nadrukkelijk naar verwijzen. Dat is niet goedkoop of om mij te beschermen of achter te verschuilen. Dat is gewoon de manier waarop in ons land het gerecht functioneert.

Als de heer Parys de vraag stelt of die justitie-assistent nu wel of niet iets heeft gedaan, dan is het geen enkel probleem om transparantie te geven over de manier waarop de justitiehuizen functioneren in het kader van het mandaat dat aan hen is gegeven door de rechterlijke macht.

Het is daarvoor dat de justitie-assistenten kunnen worden aangesproken en dat de Vlaamse Gemeenschap vanuit haar bevoegdheid inzake de justitiehuizen, toezicht kan uitoefenen. Wanneer in de kranten een en ander verschijnt dan durven zij toch allemaal suggereren om eerst na te gaan wat de werkelijke situatie is geweest. Wat is het mandaat geweest dat door de gerechtelijke instanties is gegeven aan het justitiehuis en waarvan wordt verwacht dat de justitieassistenten dat zullen opvolgen? Over dat mandaat kan er alle transparantie bestaan.

Uit de informatie die ik heb gekregen heb ik begrepen dat die justitieassistent heel correct binnen de lijnen van dat mandaat is gebleven en ik vind het dan ook niet aangenaam suggesties te moeten lezen en horen als zou die justitieassistent op eigen autoriteit dingen al dan niet zou hebben toegelaten. Dat moet worden bekeken binnen het mandaat zoals dat geformuleerd was en waarop door de justitieassistent toezicht is uitgeoefend.

Een van de grote problemen, en juristen zullen dat wel herkennen en erkennen, is dat de aanpak van de pooiers vanuit verschillende juridische kwalificaties kan gebeuren. Men kan de feiten op zichzelf beoordelen, men kan pooiers vervolgen voor een feit. Men kan een bepaald strafbaar feit opsporen en daarvoor gaan, maar men kan ook van mening zijn dat men de hele activiteit moet kunnen beoordelen. Men kan ook gaan voor zedenfeiten of men kan kiezen voor het traject kwalificatie mensenhandel.

Het rapport van Child Focus waarop wij ons hebben gebaseerd en waarover afspraken zijn gemaakt met de federale overheid en met het college van procureurs-generaal, heeft een voorkeur voor het spoor mensenhandel omdat dat beter toelaat adequaat te vervolgen en toelaat internationaal de nodige aanknopingspunten te vinden. Het blijft echter een issue. Het feit dat deze problematiek in Wallonië duidelijk niet leeft zoals wij die in Vlaanderen kennen, is ook op het niveau van het Openbaar Ministerie een element dat speelt. Ik blijf er echter bij dat de aanbeveling van Child Focus om te gaan voor die kwalificatie mensenhandel belangrijk is en blijft.

Er kan wellicht nog verbetering komen. De minister van Justitie had een nieuw strafwetboek op stapel staan waarin een aantal zaken, ook wat zedenfeiten betreft, aan de orde zouden zijn.

De capaciteit gaat in de vzw Ne(s)t recurrent over ongeveer 200.000 euro. Ik heb geen exacte cijfers over hoeveel meisjes daar worden opgevangen. Het gaat

echter niet over een massa, het is een kleinschalig initiatief, maar u weet ook dat er nog een uitbreidingsronde innovatieve woonvormen voor jongvolwassenen op stapel staat. Het is onze bedoeling om na te gaan hoe daar voor een stuk specificiteit kan worden aangebracht waardoor in het aanbod de competenties ten aanzien van deze groep kunnen worden versterkt.

Freya Van den Bossche (sp·a): Minister, ik erken absoluut dat u inspanningen doet door het aantal plaatsen te verhogen en dat u dat bovendien doet via shelters, kleinschalige vormen van opvang. Dat is goed maar het is heel belangrijk dat ik u eraan herinner dat voor die twaalf plaatsen die wegvallen in gemeenschapsinstellingen, een oplossing moet komen. Die moeten elders kunnen worden ingevuld. Nu dat meldpunt er is, zullen er nog bijkomende slachtoffers zijn. Die zijn niet nieuw, die zijn er al, alleen kennen we ze vandaag nog niet.

U zegt nu dat u dat nog niet volledig kunt becijferen, dat u daar werk van maakt en dat u uw administratie en uw kabinet de komende periode aan het werk zet om ervoor te zorgen dat u ons nog deze legislatuur – u hebt nog een aantal maanden – kunt geruststellen. Het zou goed zijn dat u, voor u vertrekt, kunt zeggen dat u ervoor gezorgd hebt dat geen enkel slachtoffer van een tienerpooier iets van zorg zal missen en dat u die zorgzekerheid voor die groep hebt gegarandeerd

Elke Van den Brandt (Groen): Onze kinderen worden verleid, gemanipuleerd en gechanteerd om in de prostitutie te gaan. Dat is absoluut verwerpelijk maar zij die dat doen, hebben absoluut lak aan wat Vlaams of federaal is, aan waar Vlaanderen stopt en Wallonië begint en zelfs aan de grens tussen België en Nederland. Nederland is al tientallen jaren bezig met die praktijken aan te pakken en staat op dat vlak al veel verder. Nederland heeft ons geïnspireerd, dat moet u ook eerlijk toegeven, maar er is ook krediet voor Vlaanderen.

We moeten vandaag in België samenwerken: de Vlaamse overheid met de federale overheid en met de politie. De opvang van slachtoffers moet hand in hand gaan met de aanpak van die daders, dat zijn geen aparte werelden. We moeten ervoor zorgen dat we slagkrachtig en eensgezind de strijd aangaan. Niemand in dit parlement of in het parlement aan de overkant is daartegen. Laten we dus een einde maken aan deze verwerpelijke praktijken.

Lorin Parys (N-VA): Minister, als ik het daarnet had over snelheid maken, dan wil ik u toch ook in herinnering brengen dat Payoke al sinds 2001 vraagt om specifieke opvang komt voor slachtoffers van tienerpooierschap. Ik ben blij dat de subsidie voor de vzw Ne(s)t er nu zit aan te komen. Zoals mevrouw Van den Bossche terecht heeft opgemerkt, moeten we wel zeker zijn dat het netto aantal plaatsen vooruitgaat en niet achteruit. Dat is een heel belangrijk aandachtspunt, denk ik.

Ten tweede hebt u in uw betoog iets gezegd dat ik zeer erg vond, minister. U zei niet te verhelen dat de problematiek, hoewel die er waarschijnlijk wel is in Franstalig België, niet op dezelfde manier speelt als bij ons. Dat is de verdienste van deze Vlaamse Regering en van dit parlement, dat we daarover bezig zijn. U hebt echter gezegd: 'Ik verheel niet dat het feit dat dit niet op dezelfde manier speelt in Franstalig België, een invloed heeft op de manier waarop het Openbaar Ministerie daarmee omgaat'. Dat is toch echt verschrikkelijk. Ik wil maar zeggen: er is een groot probleem. We moeten dat allemaal samen aanpakken. Ik wil u aanmanen om de nodige snelheid te maken en ervoor te zorgen dat het Openbaar Ministerie via uw collega van Justitie aan de andere kant van de straat hier ook de nodige antennes voor uitsteekt en ervoor zorgt dat we dit probleem met de wortel uitroeien, minister, want dat is nodig.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het Voka-voorstel van 100 euro extra netto voor lage inkomens

ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het aantrekkelijk maken van werken voor laaggeschoolden

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het voorstel van Voka inzake de jobkorting

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, we hebben de discussie over de fameuze jobkorting of jobstimulans hier een dikke maand geleden gevoerd. Die werd ook uitgebreid gevoerd in de media. Ik wil die hier niet opnieuw voeren. Ik wil me wel focussen op het belang van de bredere discussie, die Voka heeft aangewakkerd, namelijk het feit dat we hier in Vlaanderen met ongeveer 50.000 openstaande vacatures zitten en dat er voor bijna de helft van die vacatures geen enkele diplomavereiste is. Men moet niets specifieks kennen of kunnen en kan direct starten. Tegelijkertijd hebben we 200.000 werkzoekenden, waarvan begin 2018 ongeveer 18.000 echt langdurig werkzoekend. Toch raken die vacatures niet ingevuld. Het debat werd hier al heel vaak gevoerd. Het gaat uiteraard niet over louter Vlaamse bevoegdheden. Er zijn al heel wat maatregelen geweest. We sparen kosten noch moeite om mensen om te scholen. Er is de fameuze arbeidsdeal, die nu ten dele uitgerold wordt. Er is ook het hele verhaal – en dat is wat Voka aanhaalt – rond het verschil tussen werken en niet-werken op het vlak van netto-inkomsten, lonen en bij langdurig werkzoekenden die te dicht zitten bij datgene wat men bij een werkloosheidsuitkering ontvangt.

Vandaar mijn vraag, minister. Wat zijn volgens u de beste maatregelen die we kunnen nemen op het vlak van arbeidsmarkt om net die mensen die in een lagere loonschaal zitten of in de langdurige werkloosheid zitten, aan de slag te helpen, zodat al die vacatures worden ingevuld?

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp·a): Voorzitter, minister, steeds meer mensen met een job hebben moeite om rond te komen. Het gaat over personen die niet in de armoedestatistieken terechtkomen omdat hun inkomen net boven de armoedegrens ligt. Het gaat over de laagste lonen: postbode, zorgkundige, winkelbediende… Dat zijn mensen die keihard werken, maar als ze een tegenslag meemaken – een echtscheiding, een onverwachte factuur, ziekte – dreigen ze in de armoede terecht te komen. Dat probleem kaarten we al langer aan. Gisteren werd dat ook nog bevestigd door het onderzoek van Minerva, waarbij men aanstipt dat de groep van de lagere middenklasse groeit en dat de onzekerheid binnen die groep ook toeneemt en dat de overheid er niet in slaagt om die onzekerheid weg te werken.

In diezelfde week vraagt ook Voka aandacht voor de werknemers die werken aan die laagste lonen.

Voka zegt dat werken lonender moet worden en vraagt aan de regering om 100 euro netto extra te geven aan die werknemers. U hebt dat voorstel weggewuifd, en gezegd dat werknemers via de taxshift genoeg overhouden en dat u in opleiding investeert.

Minister, door dat voorstel van Voka weg te wuiven, gaat u de onzekerheid van die werknemers niet oplossen. U zou de stijgende onzekerheid die er is, onder

ogen moeten zien. De manier om dat op te lossen, is volgens ons niet door een Vlaamse jobkorting, maar wel door de minimumlonen te verhogen en door de lasten op de laagste lonen te verlagen. Dat is een federaal initiatief.

Minister, bent u bereid om ten aanzien van de werkgevers te zeggen dat ze hun verantwoordelijkheid moeten nemen en de minimumlonen moeten verhogen, en ten aanzien van uw federale collega's ervoor te pleiten dat men de lasten op die laagste lonen verder verlaagt.

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Mijn oren zijn al beginnen te tuiten na de inleiding van mijn collega. Minister, ik was er ook op de receptie van Voka. U hebt wellicht de voorstellen ook gelezen, want u hebt erop gereageerd.

Voka heeft een aantal voorstellen gedaan. Zij roepen niet meer over 'jobs, jobs, jobs', maar over 'mensen, mensen, mensen', en dat is niets nieuws. We hebben het er al een paar keer over gehad in de commissie: die arbeidskrapte is nog altijd niet opgelost. Zij zijn echt vragende partij en zeggen dat dat nu opgelost moet worden. Ze hebben suggesties gedaan. Zij doen de suggestie om mensen met de laagste lonen – 2500 euro bruto en daaronder – 100 euro netto te geven. Ik vond dat al niet slecht, zij openen een debat, en ik vind dat wij, politici, daar ook voor moeten openstaan.

Minister, ik was toch een beetje verrast door wat ik las in de pers, u stond daar precies toch niet echt voor open. Welke maatregelen stelt u dan voor om dus die laaggeschoolde werklozen alsnog aan de slag te krijgen? Hoe gaat u er eigenlijk voor zorgen om werken toch aantrekkelijk te maken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Vanwesenbeeck, ik ben een beetje verrast dat u verrast was van mijn reactie, want ik heb die hier gegeven op 21 november 2018, naar aanleiding van een vraag van een collega van mij, ik geloof dat ze Vanwesenbeeck heet. Dus ik dacht dat u al wist wat mijn reactie was op het voorstel van Voka. Het voorstel dat nu opnieuw in de pers is gekomen, is hetzelfde als het voorstel dat in november hier in het parlement besproken is. Dus ik ben echt verbaasd dat u zegt dat u verrast was.

Maar laat me beginnen met heel duidelijk te zeggen – en dat is ook naar collega's Kherbache en Ronse toe – dat meer overhouden van uw brutoloon iets is waar ik voor 200 procent achter sta, zeker voor wie laaggeschoold is, zeker voor wie de stap naar werk zet als hij langdurig werkloos is geweest.

Collega Kherbache, ik denk dat de federale overheid daar een heel grote stap gezet heeft. De laatste fase is nu pas ingegaan. Als ik dan bijvoorbeeld kijk naar iemand met een loon van 1500 euro, dan zal die ten opzichte van voor de taxshift 146 euro netto meer hebben na de taxshift.

Collega Vanwesenbeeck, Voka spreekt over 2500 euro. In de taxshift zal iemand tot 3300 euro bruto nog altijd meer dan 100 euro extra hebben na de taxshift. Dus ik denk dat de federale overheid, met de bevoegdheden die ze daar ten volle kunnen uitoefenen, daar goed werk gedaan heeft, en ik hoop dat een volgende federale regering op die weg verdergaat om effectief te zorgen dat die lonen lonender worden, dat er minder lasten op zijn, dat de belastingen daar lager zijn. Dat is dus mijn wens en dat is ook uitdrukkelijk wat ik denk dat de juiste weg is.

Ik vind wel dat we moeten oppassen, want hier en daar krijg je toch een raar beeld. Je krijgt bijna het beeld dat er een hoop laaggeschoolden zijn, dat er een

hoop langdurig werklozen zijn, en dat er eigenlijk jobs genoeg zijn, maar dat die mensen die niet willen invullen, omdat het verschil tussen een uitkering en het loon te klein is. Er zullen er zo wel zijn.

Ik kom ook andere mensen tegen. Zondag was er bij ons in Edegem een nieuwjaarsdrink. Ik sprak er een aantal mensen, die me zeggen: 'In het begin van de crisis werd ik werkloos. Ik heb gesolliciteerd, maar er waren amper jobs. Ik heb geen job gevonden. Ik ben nu jaren werkloos, en nu stilletjesaan zie je dat er op de arbeidsmarkt een herneming is. Ik word voor de eerste keer uitgenodigd voor een gesprek.' En wat hoor je bij die mensen? 'Wat ik nu mis, is de werkervaring. Ik heb een paar jaar niet gewerkt. Ik heb die laatste kennis niet.'

Mijnheer Ronse en mevrouw Vanwesenbeeck, dat is precies wat we met het versnellingsplan van VDAB doen: die mensen screenen om te weten wat ze tekortkomen om de stap naar de arbeidsmarkt te kunnen zetten. We hebben een hele hoop maatregelen genomen. Dat versnellingsplan is vanaf september opgestart. Het verhoogde doelgroepenbeleid voor de drie groepen is pas in januari 2019, enkele dagen geleden dus, van kracht geworden. De administratieve vereenvoudiging van de individuele beroepsopleiding (IBO), waarover we het in de commissie hadden, is een paar maanden van kracht. Ik kan u nog een heel pak van die maatregelen noemen. Laat ons nu eventjes zien wat daarvan het effect is. Diegenen die denken dat we de knelpunten op de arbeidsmarkt in een-twee-drie kunnen oplossen, dwalen, maar we werken er hard aan en we blijven eraan werken.

Beste collega's, jullie weten dat die maatregel 500 miljoen euro kost. Ik vraag jullie: wat vinden jullie dat er prioritair met die 500 miljoen euro moet gebeuren? Voor mij is het heel duidelijk. Laat ons in Vlaanderen inzetten op materies die exclusief Vlaams zijn, waar het federale niveau geen budget aan kan besteden, niet meer in deze maar ook niet in de volgende legislatuur. Laat ons daarop onze centen inzetten. Dan, mevrouw Vanwesenbeeck, kunnen we een en-enbeleid voeren. Anders zal dat niet lukken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mag ik hier, in deze zaal, in de beslotenheid van de zitting, zeggen wat ik met 500 miljoen euro zou doen? *(Opmerkingen)*

Minister, u hebt een aantal belangrijke zaken gezegd. Vlaanderen is vandaag nog niet bevoegd voor de belastingen op lonen. Die zijn in ons land historisch hoog. Ze werden een stuk verlaagd dankzij de taxshift. Maar er is nog een hele weg te gaan. Zodra Vlaanderen bevoegd zal zijn om effectief te beslissen over de fiscaliteit op lonen, zal er alleszins een fameuze jobstimulans komen. Maar die zal er komen door de belastingen op lonen te verlagen. Zolang dat nog op het federale niveau zit, lijkt het ons enorm stupide om via een Vlaamse premie de federale belastingen op lonen te compenseren. Minister, dat is zoals zeggen – en die omgeving zal u vertrouwd zijn – dat wij voor 500 miljoen euro doping gaan nemen tegen een hoge fiscaliteit op federaal niveau.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp·a): Minister, we zijn het erover eens dat we de koopkracht van de werknemers met het laagste loon kunnen versterken op federaal niveau. Maar u moet daarvoor niet wachten op de volgende regering. U kunt vandaag al een initiatief nemen. Ik stelde het al voor: vraag aan de werkgevers om hun verantwoordelijkheid te nemen en om effectief te werken aan de verhoging van de minimumlonen. En zorg voor een versterking van de werk-bonus, zodat werknemers ook meer overhouden. Gewoon verwijzen naar de taxshift is onvoldoende. Als zelfs Voka vandaag pleit voor een versterking van de

koopkracht van de werknemers, is er ook voor de minister van Werk geen reden om blind te blijven voor dat probleem.

De voorzitter: Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Minister, ik heb met veel interesse geluisterd naar uw antwoord. U geeft voorbeelden van mensen die op zoek zijn naar werk en die nu worden geactiveerd of aangespoord om op zoek te gaan naar werk of in te gaan op uitnodigingen enzovoort.

Ik luister echter vooral naar wat de werkgevers vragen, en zij blijven op datzelfde hameren. Een van hun voorstellen is: maak dat verschil tussen niet-werken en werken toch wat groter. Ik merk toch dat u veel kijkt naar de federale overheid, maar als Vlaanderen toch mogelijkheden heeft om dat verschil tussen niet-werken en werken groter te maken, dan denk ik dat we die kans moeten grijpen. Mijn partij, de liberale partij, is er dus nog altijd een voorstander van om werken zeer aantrekkelijk te maken. U gaat toch niet beweren dat u het niet nodig vindt om het verschil tussen niet-werken en werken groter te maken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik ben eigenlijk blij met uw bijzonder positieve houding ten aanzien van het federale beleidsniveau. Ik denk dat we een tekort hebben aan N-VA'ers die werk willen maken van een stevig sociaal-economisch beleid op federaal niveau. Misschien zit daar nog een transfer in voor u als het World Anti-Doping Agency (WADA) uiteindelijk niks wordt.

Ten gronde, collega's: ik denk dat heel veel problemen hier op onze arbeidsmarkt aan bod zijn gekomen. Voor ons is het een en-en-enverhaal. Werken moet lonend worden gemaakt. De Federale Regering heeft met de taxshift inspanningen gedaan. We moeten de loonlasten aanpakken. Dat is zowel federaal als Vlaams gebeurd met de doelgroepkortingen. We moeten ook werk maken van bijkomende opleiding en begeleiding van werkzoekenden, met het versnellingsplan, dat met wat vertraging op gang is gekomen, maar we zijn blij dat het er uiteindelijk is.

Er zijn nog bijkomende inspanningen nodig, denken wij. We denken inderdaad dat Vlaanderen een rol kan spelen om werken lonend te maken. We zijn het initiatief van Voka dus zeker niet ongenegen, maar waar bijkomend nog werk van kan worden gemaakt, is het activeren van de stille arbeidsreserve. Bijvoorbeeld mensen met een RIZIV-uitkering bereiken we nu nog te weinig op onze arbeidsmarkt. Minister, wat zult u doen om die mensen ook te bereiken en te activeren?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, collega's, het is goed dat het debat over de laagste lonen opnieuw wordt gevoerd. Een onderzoek van de KU Leuven in opdracht van Minerva en Decenniumdoelen heeft zeer recent aangegeven dat de lagere middenklasse in ons land en in Vlaanderen het steeds moeilijker heeft om de eindjes aan elkaar te knopen, dat kortgeschoolden op de arbeidsmarkt het steeds moeilijker hebben om het armoederisico en armoede achter zich te laten, ook al hebben ze jobs, jobs, jobs.

Nu is het natuurlijk iets te makkelijk voor werkgevers om te zeggen dat ze vinden dat werknemers meer loon moeten overhouden op het einde van de maand en daar zelf geen initiatief in te nemen. Ik denk dat zij ter zake ook zelf bepaalde stappen vooruit kunnen zetten. Het is echter ook te makkelijk voor u als Vlaams minister om te zeggen dat men naar de federale overheid moet kijken

of dat u alles wat u doet, al goed doet. U hebt in de kranten ook aangegeven dat u nu niet op enkele maanden voor 500 miljoen euro kunt zorgen. Dat klopt trouwens. In 2015 hebben wij hier een voorstel gedaan voor een groene taxshift waarmee u wél die 500 miljoen euro had kunnen hebben om een loonbonus in te voeren en die 100 euro per maand extra wél te hebben voor de laagste inkomens.

Minister, mijn vraag aan u is dus: veeg dit niet zomaar van tafel, ga dat gesprek aan, met Voka, maar ook met de federale overheid, en zorg ervoor dat u, voor u bij het WADA terechtkomt, toch nog wat extra stappen kunt zetten om die lagere inkomens wél de push vooruit te geven vanop het Vlaamse niveau. Zij verdienen dat immers.

Minister Philippe Muyters: Kijk, collega's, ik heb het daarnet al gevraagd. Ik heb ook geen antwoord gekregen. Ik had dat ook niet verwacht, maar ik wil wel eens wat uitdagingen naar voren brengen voor de volgende legislatuur waaraan we in deze legislatuur fundamenteel zijn begonnen, waarover jullie in de commissie ook hebben gevraagd dat het daar niet zou stoppen, dat we ermee moeten doorgaan. Wie van jullie heeft niet gezegd dat we de 3 procentnorm inzake onderzoek en ontwikkeling moeten halen? Wie zegt dat we in Welzijn de budgetten hebben die we nodig hebben, dat daar niks bij moet komen? Willen we dat er bijkomend in mobiliteit wordt geïnvesteerd? Wat denken jullie over alles wat het onderwijs betreft? Wat denken jullie over de budgetten die nodig zijn voor ons klimaat? Er is de energiefactuur. Er is – ik wou 'betonstop' zeggen – het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Dat zijn allemaal zaken die we moeten doen, en daarvoor kunnen we níet rekenen op de federale overheid, want daar heeft ze geen budgetten voor en daar is ze niet bevoegd voor. Gaan wij dáár dan op inzetten? Als ik jullie hoor, mag er geen probleem zijn, want ik hoor hier van alle fracties dat er een bijkomende taxshift op federaal niveau mag komen! Gaan we die dan federaal afdwingen? Wat mij betreft wel! Laten wij in Vlaanderen effectief binnen onze bevoegdheden werken en ervoor zorgen dat we doen wat we kunnen doen en moeten doen! *(Applaus bij de N-VA)*

Axel Ronse (N-VA): Mevrouw Vanwesenbeeck, u hebt net opgeroepen om het verschil tussen werken en niet-werken kleiner te maken. Het aanbod is er. De heer Spooren heeft in de Kamer van volksvertegenwoordigers een wetsvoorstel ingediend in verband met de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen. Die uitkeringen zullen hoger starten en na twee jaar lager dan nu zijn. Het is bewezen dat dit activerend werkt.

Mevrouw Kherbache, ik ben het er grotendeels mee eens dat de federale loonlasten naar beneden moeten en dat zeker de laagste lonen hoger moeten worden. Hoe kunnen we echter van een werkgever vragen de lonen op te trekken als we weten dat ze nu kapot worden belast? Van elke euro die hij geeft, krijgt de werkgever maar een fractie. Daar is werk aan de winkel.

Mijnheer Van Dijck, ik denk dat we op het niveau van de Vlaamse overheid onze job meer dan naar behoren doen. U hebt gezegd dat ik eerst tijdens een fractievergadering moest uitleggen wat ik met 500 miljoen euro zou doen. Ik zal het nu toch maar zeggen. Ik stel voor dat allemaal te besteden aan cultuur in Kortrijk, wat trouwens een fantastische stad is.

Yasmine Kherbache (sp·a): Minister, bij het begin van het jaar wens ik u uiteraard een gelukkig en zorgeloos jaar, maar ik zou ook willen dat er meer inspanningen worden geleverd om de zorgen van werknemers met een laag loon te verminderen. Gelukkig kunnen we dat samen doen door er op het niveau van de federale overheid voor te zorgen dat de werknemers meer overhouden. Ik reken op uw steun voor het voorstel om de woonbonus te versterken dat we al

eens hebben ingediend en dat toen is weggestemd. Hierdoor zouden de werknemers meer overhouden. Die zorgen zomaar wegwuiven, is geen oplossing. Ik reken erop. Ik heb vandaag genoteerd dat u hier volledig achter staat. Dat is in elk geval de weg vooruit. Dat moet niet volgende legislatuur gebeuren, maar nu meteen, in januari 2019. *(Applaus bij sp.a)*

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): De essentie is de vraag hoe we de vacatures ingevuld krijgen. Voka heeft een voorstel gedaan. Het economisch feestje, als ik het zo mag noemen, is eigenlijk door de werkgevers georganiseerd. Ik hoor van een aantal mensen aan de linkerzijde dat ze dat feestje willen laten betalen door diegenen die het mee hebben georganiseerd. Ik vind dat een beetje moeilijk. We kunnen dat niet toestaan.

Minister, ik denk echter wel dat we het feest moeten laten plaatsvinden. Ik treed u bij en ik weet dat u al heel veel maatregelen hebt genomen om zo veel mogelijk mensen naar de arbeidsmarkt te leiden. Voka heeft gezegd dat het niet om opleidingen of om stageplaatsen gaat. Indien u alsnog een mogelijkheid ziet om voor meer verschil tussen de lagere lonen en de werkloosheidsuitkeringen te zorgen, moet u die mogelijkheid aangrijpen.

U weet hoe het gaat. Vragen staat vrij. Het is voor de werkgeversorganisaties gemakkelijk om alles te vragen, maar mijn vraag is of u toch het gesprek met Voka zou willen aangaan. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de explosieve toename van het aantal SUV's en hun impact op het milieu

De voorzitter: Voor de volgende actuele vraag zal de heer Vandaele uitleggen waar de afkorting 'SUV' voor staat.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, dat staat voor 'sports utility vehicles'. De Vlaamse Automobilistenbond (VAB) signaleert dat het aantal SUV's, zeg maar de lichte terreinwagens, is gestegen van 8 procent van de auto's tien jaar geleden tot 37 procent vandaag.

SUV's zijn minder aerodynamisch, hebben bredere banden met meer wrijving en hebben meestal ook een zwaardere motor en hoger gewicht. Doorgaans hebben ze dieselmotoren. We weten dat de verkoop van personenauto's op diesel flink terugloopt. Nu rijdt nog slechts een op de drie verkochte auto's op diesel, wat een gunstige trend in de richting van benzinemotoren is. Die gunstige trend wordt echter tenietgedaan door de toename van het aantal SUV's op diesel. Precies die diesel is een belangrijke bron van stoffen die schadelijk zijn voor het milieu en voor de volksgezondheid, bijvoorbeeld de stikstofoxiden.

Ik ga ervan uit dat u die trend die de VAB signaleert, onderschrijft. Ik neem aan dat u over even accurate gegevens en bronnen beschikt als de VAB. Ik wil u dan ook de volgende vraag stellen: welke concrete maatregelen kan Vlaanderen nemen om deze trend om te buigen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Vandaele, bedankt dat u mij een vraag over Mobiliteit stelt.

Wilfried Vandaele (N-VA): Nee, over luchtververvuiling.

Minister Joke Schauvliege: Ik zal daar met veel enthousiasme op antwoorden.

U weet dat we binnen de Vlaamse Regering, maar ook samen met het Vlaams Parlement, hebben beslist om de autofiscaliteit te vergroenen. We hebben daar eigenlijk een trendbreuk gerealiseerd. Kijk naar 2011 – en u zegt het ook zelf tijdens uw inleiding. Toen was 70 procent van de nieuwe personenwagens een dieselwagen. Ik heb de cijfers van 2018 – van elf maanden, want de cijfers voor de laatste maand hebben we nog niet – en daaruit blijkt dat 36 procent van de nieuwe personenwagens op de markt dieselwagens zijn. Het is dus gelukt om aan de hand van de vergroening van de autofiscaliteit de omslag te maken naar minder dieselwagens op de weg.

Het klopt echter dat mensen vaak emotioneel beslissen, wanneer ze een wagen kopen. Dat stond ook in het artikel van de VAB. Er worden inderdaad meer SUV's verkocht. Eind december heb ik het initiatief genomen om de bevoegde ministers voor Mobiliteit en Financiën samen te brengen – destijds is de vergroening van de autofiscaliteit ook daar ontstaan – om na te gaan hoe we de vergroening van de autofiscaliteit kunnen bijsturen en om dat ook te gaan aanpakken.

De Vlaamse Regering heeft er altijd voor gepleit om daar een budgetneutrale operatie van te maken, omdat we niet wilden dat het iets werd dat de begroting beter zou maken, maar iets wat mensen echt richting een milieuvriendelijke wagen te brengen. Met de daling van de dieselwagens zijn we daarin geslaagd, maar we zien inderdaad nog een aantal verschuivingen. We hebben ook niet alle elementen in de hand, zoals u weet. We zitten nog met de leasingwagens waarrond collega Tommelein net voor zijn terugkeer naar het parlement nog een aantal pogingen heeft ondernomen om een samenwerkingsakkoord te krijgen over heel België. Bedrijfswagens zijn natuurlijk ook een federale bevoegdheid.

Eind december zijn we dus al samengekomen met Mobiliteit, Fiscaliteit en Omgeving om na te gaan hoe we de vergroening van de autofiscaliteit kunnen bijsturen om daar oplossingen voor te bieden. Daarnaast voeren wij vanuit het Departement Omgeving volop promotie – u hebt het misschien al gezien op sociale media – om ook de elektrische wagen te promoten. We hebben ook de premie. Dat zijn allemaal initiatieven die de Vlaming moeten overtuigen om een andere wagen te kopen. Nogmaals, vaak is het blijkbaar een emotionele keuze en moeten we proberen om zoveel mogelijk te sturen op een maatschappelijk verantwoorde manier.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het klopt, minister, dat wij in de vorige en in deze legislatuur de verkeersfiscaliteit hebben vergroend, eerst met de belasting op de inverkeersstelling (BIV) en dan de verkeersbelasting. Ik denk dat dat een goede zaak is, maar hier concreet zien we – en dat is ook de aanleiding voor mijn vraag – dat er toch nog eens extra naar gekeken moet worden.

Zoals u zegt, rust de vergroening van de autofiscaliteit natuurlijk vooral op rationele elementen. Als we de factuur sturen, hopen we ook het gedrag te sturen, maar blijkbaar hebben we hier toch vooral te maken met emotionele of gevoelsmatige beslissingen, zoals de meeste beslissingen die we nemen in ons leven. Dat geldt blijkbaar ook voor de aankoop van een auto.

U zegt dat u op sociale media een campagne voert voor de elektrische auto en dat u nog andere plannen hebt. Misschien kan een campagne met betrekking tot SUV's, gebruikmakend van gevoelsmatige elementen, ook nuttig zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): De regering heeft de fiscaliteit reeds vergroend. Minister Turtelboom heeft daar destijds het initiatief toe genomen en ik denk

inderdaad dat we daar verder stappen vooruit moeten zetten. Het is zeer belangrijk om op die manier te blijven sturen en aan het roer te blijven zitten.

Daarnaast is het inderdaad belangrijk om elektrische wagens en andere milieuvriendelijke vervoersmodi te stimuleren en promoten, zoals minister Tommelein heeft gedaan.

Het is ook belangrijk, minister, om de consument verder te sensibiliseren. Ik wil u dan ook graag vragen welke acties u wat dat betreft zelf zult ondernemen.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Minister, we zien dat de premie voor elektrische wagens in Vlaanderen minder dan een druppel op een hete plaat is. Vorig jaar en het jaar daarvoor hebben amper 726 mensen zo'n premie aangevraagd. 726 elektrische wagens op een wagenpark in Vlaanderen van 3,5 miljoen auto's, dat is peanuts.

Een veel groter probleem dan de nieuwe wagens die mensen kopen, collega's, zijn de oude wagens die nog rondrijden. 20 procent of 700.000 wagens die in Vlaanderen rondrijden, zijn ouder dan 13 jaar. Dat zijn wagens met euronorm 3 of lager. Die hebben geen roetfilter of niets. Die vervuilen 20 tot 30 keer meer dan moderne wagens. En die blijven hier circuleren, omdat we een tweedehandsmarkt hebben die groter is dan de markt voor nieuwe wagens.

Ik stel voor, minister, om de vele miljoenen die de Vlaamse Regering elk jaar over heeft doordat te weinig mensen zich een nieuwe elektrische wagen kunnen permitteren, in de vorm van een sloopremie te geven aan die mensen die vandaag met een oude roetbak rondrijden, zodat zij gestimuleerd worden om die wagen definitief weg te halen van onze wegen. Dat heeft een veel grotere impact op de uitstoot van het verkeer dan het geven van een cadeaubon van 3000 euro aan mensen die een auto van 50.000 euro kopen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik ben de eerste om te onderkennen dat er al stappen zijn gezet wat betreft de vergroening van de autofiscaliteit. We hebben daar al eens aan gesleuteld, als ik me niet vergis op voorstel van collega Diependaele. Ik ben blij dat u nu een opening laat. Vanuit mijn fractie vonden wij het van belang om die vergroening in te zetten. We zijn zeer ver meegegaan in het verhaal, maar ik heb vanuit de Groenfractie altijd een voorbehoud gemaakt bij de manier waarop we gepuzzeld hebben rond die plug-inhybrides en vooral de SUV's. En ik moet eerlijk zeggen dat ik mij wat in het gelijk gesteld voel door de cijfers van VAB.

Ik denk dus dat we met de betrokken commissie toch eens zouden moeten bekijken – en u hebt daar al een opening voor gelaten – of we die anomalieën niet kunnen wegwerken, zodat we die vergroening echt kunnen inzetten op de manier zoals dit Vlaams Parlement het ook bedoeld heeft.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, bedankt voor de constructieve opmerkingen en voor het feit dat iedereen het denkwerk verder wil zetten. Het is ook geen eenvoudige oefening. We willen dat het budgetneutraal is, dat het niet iets is dat de schatkist verrijkt, maar dat het ervoor zorgt dat we ecologische winst hebben en geen financiële winst. Daarnaast heb je natuurlijk ook een verschil in fijnstof, NO_x, en CO_2. Een dieselwagen stoot meer fijn stof uit, een benzinewagen meer CO_2. Dat is al een heel ingewikkelde puzzel.

Daarnaast is er natuurlijk ook de sociale component. Je moet er rekening mee houden dat niet iedereen het zich kan permitteren om een nieuwe wagen te

kopen. Ik weet dat er vanuit de oppositie een aantal suggesties zijn rond een sloopremie. We hebben in het buitenland gezien dat dat ook niet de zaligmakende oplossing is. Of je nu een premie geeft om te slopen of een premie voor de aankoop van een elektrische wagen, het zijn allemaal premies waarbij je moet kijken wat het effect is en hoe we ten volle kunnen sturen.

Ik ben bereid om dat te bekijken, samen met de bevoegde collega's Weyts en Peeters. We zullen dat zeker doen, ook samen met het parlement en de bevoegde commissie. Maar daarnaast moeten we ook werken op sensibilisering. Daarom zijn we vanuit Omgeving zopas met een grootschalige campagne begonnen – u hebt ze misschien nog niet gezien, ze loopt via de sociale media, Facebook, Instagram en dergelijke meer – om de elektrische wagen volop te gaan promoten. Het is vers van de pers. Het is iets nieuws dat de komende weken verder zal worden uitgerold, allemaal vanuit het besef dat je op verschillende componenten moet werken.

Ik wil nog eens herhalen, collega's, dat we niet alles zelf in de hand hebben. Een aantal aspecten behoren tot de federale bevoegdheid. Maar waar we dat kunnen, zullen we zeker kijken hoe we kunnen bijsturen. Ik vind het heel belangrijk – dat zijn ook de randvoorwaarden die deze Vlaamse Regering heeft afgesproken – dat het budgetneutraal blijft en dat het iets is dat sociaal verantwoord is, dat het dus niet zo is dat wie de middelen heeft, zich een milieuvriendelijke wagen kan permitteren, en wie dat niet heeft, heel veel betaalt en op die manier totaal onrechtvaardig wordt behandeld. Dat zijn belangrijke randvoorwaarden waar we met zijn allen verder aan kunnen werken.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik voel eigenlijk een duidelijke wil bij dit parlement en de verschillende partijen – misschien met een andere klemtoon – om dit thema vast te houden, en op de ingeslagen weg voort te gaan. Minister, u zegt dat we moeten bijsturen waar dat nodig is, en ik denk dat we dat inderdaad moeten doen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de voorbereiding op een eventuele no-dealbrexit

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, u weet dat het mijn favoriete thema is. Maar gisteren werd er door Theresa May nog eens een poging gedaan om de brexiteers aan haar kant te krijgen. Het antwoord van Boris Johnson was dat hij er gerust op was dat de marsrepen en het drinkwater nog altijd in de winkelrekken zouden liggen, en daarmee is het duidelijk: het zal volgende week hoogstwaarschijnlijk niet lukken om een akkoord te hebben over die vermaledijde brexit.

Daarmee wordt het meest schadelijke scenario ook stilaan het meest waarschijnlijke scenario: de no-deal, waarbij men uit de Europese Unie treedt zonder regeling. En er zijn heel wat Vlaamse bedrijven voor wie de export naar het Verenigd Koninkrijk nochtans van absoluut levensbelang is. Er zijn een aantal zaken die wij hier niet kunnen oplossen: de komst van importtarieven, zes dagen files in de haven van Dover en dergelijke meer.

Er zijn een aantal dingen die we wel kunnen doen, en waar we ook aan bezig zijn. We kijken hoe we in de haven van Zeebrugge de files kunnen tegengaan, met extra parking en dergelijke meer. Maar in Ierland, de enige regio die nog meer dan Vlaanderen getroffen dreigt te worden, zijn ze bij de Europese Unie aan

het onderzoeken of zij geen steun kunnen geven in de vorm van waarborgen en dergelijke meer – een beetje zoals toen gebeurd is met Vlaamse bedrijven ten tijde van de economische crisis in 2008. En mijn vraag aan u is dus: is dergelijke steun ook in Vlaanderen denkbaar?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Dank u voor het werk, collega Van Rompuy. U bent terecht heel bezorgd over de brexit. Ik ben net als u niet optimistisch. Theresa May heeft nog vandaag opnieuw een heel belangrijke stemming verloren in het Lagerhuis.

Het is zo dat de gevolgen van de brexit, in welk scenario ook, erg zijn. Het is berekend door de KU Leuven dat we bij een deal 0,6 procent bruto nationaal product (bnp) verliezen, met een verlies van 6500 jobs. Bij een vrijhandelsakkoord verliezen we 1,8 procent van ons bnp, en bij een no-deal 2,6 procent, met 28.000 jobs die verloren gaan. Dit is een grote calamiteit, en ik vind dus dat in dit geval de Europese solidariteit moet spelen. Europa is er om in dit geval steun en hulp te bieden aan wie getroffen wordt door externe factoren.

U weet dat wij in ons brexitactieplan van meet af aan – ik heb het ook al gezegd in de commissie – opgenomen hebben dat wij ervoor pleiten dat er een brexitgarantiefonds komt. De Ieren nemen dat nu ook over. Ten tweede pleiten wij ervoor dat het Globalisatiefonds, dat al bestaat en dat bedrijven helpt die getroffen zijn door externe schokken en die moeten herstructureren, ook zou worden uitgebreid naar kmo's. Want dat is nu niet het geval, terwijl Vlaanderen een kmo-land is, een kmo- en exportland. Ten derde vragen wij dat er tijdelijk een gerichte versoepeling zou zijn van de staatssteunmogelijkheden.

U weet dat ik gezegd heb dat het meerjarig financieel kader brexitblind is – ik heb dat niet gezegd op de Europadag aan president Juncker. Tot slot vragen wij dat de inhouding van de 20 procent douanerechten zeker voor die zeer zwaar getroffen Noordzeelanden zou behouden blijven, en niet tot 10 procent zou worden teruggebracht. Dit is voor ons een prioriteit van de hoogste orde. Wij vinden dat heel de Europese Unie daar mee moet achter staan. Het zijn vooral de Noordzeelanden die zwaar getroffen zijn – Ierland het meest, dan Vlaanderen, en dan Nederland. Een verlies van 2,6 procent bnp en 28.000 jobs, dat is een calamiteit. En dus vragen wij inderdaad met aandrang dat de Europese Unie daar solidariteit in zou betonen, en ook een versoepeling zou geven aan ons met betrekking tot de staatssteunregels – tijdelijk, en ook zeer gericht – en ook het globalisatiefonds zou uitbreiden tot de kmo's.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, ik ben heel blij te horen dat u daar voluit voor gaat. Het zijn belangrijke maatregelen, die in de publieke opinie en bij de kmo's op dit ogenblik absoluut niet gekend zijn. Het zijn maatregelen waarvan niet geweten is dat ze mogelijk zijn en dat ze jammer genoeg noodzakelijk zullen zijn. Het is een goede zaak dat u aan de brexitroadshow begonnen bent, om dat overal bekend te maken. Ik hoop dat men ook in de media zal oppikken dat men er al dan niet met waarborgen voor zal zorgen dat die bedrijven die vol getroffen zouden worden door de brexit, alsnog kunnen rekenen op steun om – weliswaar tijdelijk – die periode te kunnen overbruggen. Zo kunnen we vermijden dat we een aantal belangrijke exportbedrijven in Vlaanderen zouden verliezen wegens de brexit.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Het mag worden gezegd dat de Vlaamse Regering, en in het bijzonder de minister-president, de inspanningen levert die nodig zijn om de negatieve gevolgen van wat er ook op stapel staat, zo goed mogelijk in te

dijken. De elementen die u aanbrengt, zijn belangrijk. Ik denk dat het Vlaams Parlement dat mee kan ondersteunen, op een geijkte wijze, en dat uzelf, binnen de Belgische context, de andere entiteiten zover kunt krijgen om dit mee te ondersteunen.

Verleden week hebben we het ook daarover gehad. En ongetwijfeld zullen we het volgende week opnieuw daarover hebben, want dan is er die stemming.

Minister-president, vorige week hebt u mij aangegeven dat, bij een weigering van de deal door het Britse parlement, artikel 50 tot verlenging kan worden ingeroepen. Hebt u daarover enige verdere informatie? Is dit inderdaad een optie die men in Groot-Brittannië zou kunnen overwegen, los van de vraag of de Europese Unie, die daarvoor een unanimiteit nodig heeft, die ook zou leveren – ik denk alvast van wel?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik denk dat er rond dit dossier weinig meer actualiteit is dan vóór het kerstreces, behalve het feit dat we allemaal met stijgende verbazing kijken naar de manier waarop de Britse samenleving – het gaat verder dan enkel de politiek – in twee wordt gescheurd rond dit thema. De politieke vaudeville is een circus of carrousel aan het worden die ze maar niet opgelost krijgen. Wij zijn daar natuurlijk wel bezorgd over, maar we hebben er geen vat op.

Ik sluit mij aan bij de heer Daems: als Vlaamse overheid doen wij alles om ons voor te bereiden op het ergste. Maar hoe dichter de datum van 29 maart nadert, hoe groter de horrorscenario's. We blijven heen en weer geslingerd worden tussen een paar puntjes van optimisme, maar voornamelijk van pessimisme.

Minister-president, volgende week dinsdag zullen we meer duidelijkheid hebben over de stemming in het Lagerhuis. Net als collega Daems vraag ik mij af: is er nog altijd die optie voor een verlenging na 29 maart?

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, eerst en vooral dank ik u voor de positieve appreciatie. We hebben er belang bij om allemaal samen aan één zeel te trekken. Die belangen zijn zó groot dat het echt noodzakelijk is dat we dit op de agenda van de Europese Unie plaatsen. Ik heb dat ook gedaan, telkens als het moest, met president Juncker, en herhaalde malen met de heer Barnier, die zeer goed op de hoogte is van onze problemen.

Wij zullen onze acties, naast de roadshow, nog intensifiëren. Op 15 januari openen we een 1700-lijn voor de burgers, omdat er uiteraard zeer grote implicaties zijn voor wie gaat studeren in het Verenigd Koninkrijk, voor wie als toerist naar het Verenigd Koninkrijk trekt, voor wie er werkt enzovoort. Er zijn enorm veel implicaties indien het VK puur een derde land wordt, waar plots regelingen van visa, verblijfsvergunningen enzovoort aan de orde zullen zijn. Het is dus ook belangrijk dat we de 'gewone' burger daarover informeren.

Ik vind het heel belangrijk dat er, als er een negatieve stemming is – en daarvoor vrees ik echt, net als u allen – onmiddellijk actie ondernomen wordt om die termijn van artikel 50 te verlengen. Artikel 50 voorziet daarin. Ik zie dat die optie ook al genomen is in het Verenigd Koninkrijk, alhoewel men dat daar nog niet open en bloot formuleert. Iedereen kijkt naar die fameuze stemming. Vandaag heeft Theresa May een stemming verloren. Er is een amendement goedgekeurd, waarbij ze, bij een negatieve stemming, verplicht wordt om in 3 dagen tijd met nieuwe voorstellen te komen in plaats van in 21 dagen.

Ja, iedereen weet dat dit quasi uitgesloten is, laat staan dat we tegen het uur nul op 30 maart een nieuw, uitgewerkt voorstel hebben tussen de 27 en het Verenigd

Koninkrijk. Ik heb dat al besproken met de federale collega's. Dat moet een zaak zijn van de Europese Unie die daar, heel begrijpelijk, nu nog niet te veel aandacht aan besteedt. Het is logisch dat iedereen zegt: we proberen die deal erdoor te krijgen.

We moeten wel steeds meer en ernstig rekening houden met de mogelijkheid dat het een no-deal wordt. Dan vind ik dat er verantwoordelijkheidszin moet zijn om ten minste die termijn te verlengen. Wat er dan in het VK zal gebeuren, niemand die het weet. Er kunnen nieuwe verkiezingen komen, er kan opnieuw een referendum komen, of we kunnen uit elkaar gaan met een no-deal.

Dat is wat Theresa May de hele tijd blijft zeggen: het is dit of een no-deal. Zelfs als het een no-deal is – wat ik absoluut niet wil –, dan nog zou ik willen dat die later ingang vindt omdat er chaos zal ontstaan aan de grenzen, chaos over douane, chaos over fytosanitaire controles die moeten gebeuren, de effectieven zijn er niet in de landen rond de Noordzee en die zijn er niet in het Verenigd Koninkrijk. Er zal chaos zijn voor de rechten van de mensen die werken op het continent, voor de mensen die werken in het Verenigd Koninkrijk, voor de mensen die daar studeren, voor onderzoekers die daar samenwerken met Britse onderzoekers enzovoort. Daar is geen regeling voor, behalve een aantal bestaande derdelandenregelingen waar heel veel mensen niet van op de hoogte zijn.

Zelfs in dit geval vind ik dat we dan onmiddellijk alles op alles moeten zetten om die termijn te verlengen. Dit is een mogelijkheid. Het staat letterlijk in artikel 50, maar je hebt een akkoord nodig van de 27 en van het Verenigd Koninkrijk.

Maar laat ons met het laatste greintje hoop hopen dat die deal wordt goedgekeurd, maar ik ben er helaas echt niet optimistisch over.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, wij kunnen hopen dat men alsnog de brexit zal uitstellen tot na 29 maart, maar zoals u zei zijn het de Britten die daarover zullen beslissen. Zelfs als het wordt uitgesteld, zijn er in mei Europese verkiezingen. Als het uitstel een beetje redelijk is, moeten ze terug deelnemen aan de Europese verkiezingen en dan hebben ze terug europarlementsleden voor de komende vijf jaar. De zaak zit dus muurvast. De Britten zijn gekend om de slogan: keep calm and carry on. Ik denk echter dat het deze keer wordt: keep calm and start to panic.

Dit zou beter niet doorgaan, zeker voor Vlaanderen met zijn kleine economie. Mocht er boven op de brexit over een maand ook nog eens een handelsoorlog komen waar Trump mee dreigt, dan zijn we als kleine, open economie helemaal gezien. Ik hoop dat ons dat dit jaar bespaard blijft.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Franc Bogovic aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over studenten met een migratieachtergrond in het hoger onderwijs

De voorzitter: De heer Bogovic heeft het woord.

Franc Bogovic (Open Vld): Minister, het vermoeden bestond al een tijdje en het is nu bevestigd: studenten met een migratieachtergrond hebben het niet gemakkelijk aan onze universiteiten. Waarom is dat belangrijk? Ongeveer 20 procent van de Vlamingen heeft een migratieachtergrond, ikzelf inclusief. Niet gemakkelijk is nog licht uitgedrukt.

Studenten met een migratieachtergrond hebben het een stuk moeilijker dan hun medestudenten zonder migratieachtergrond aan onze Vlaamse universiteiten. Uit

een rondvraag van De Morgen blijkt dat de cijfers en de verschillen frappant zijn. Qua prestaties schuift de Universiteit Antwerpen naar voren dat studenten met een migratieachtergrond het 20 procent moeilijker hebben dan studenten zonder migratieachtergrond, zelfs 25 procent in het geval van een andere thuistaal. De studieduur is ook langer.

Daarnaast is er een serieus probleem inzake instroom. 30 procent van de 18-jarigen in Limburg heeft een migratieachtergrond, en maar 12 procent van de eerstejaars aan de Universiteit Hasselt heeft dat ook.

Om een van de rectoren te quoten: "We zitten met een serieus sociaal-economisch probleem dat verankerd zit in onze samenleving."

Minister, er moet worden gewerkt aan dat probleem. Er is een kloof. Wat kunt u doen om de initiatieven die er al zijn, verder te versterken en beter op elkaar af te stemmen? Wat kunt u nog extra doen om ervoor te zorgen dat die kloof wordt gedicht?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Bogovic, ik ben bijzonder blij met uw vraag omdat ik bij het aantreden van de nieuwe rectoren – er waren rectorverkiezingen aan een aantal universiteiten – op de eerste vergadering heb gevraagd of ze werk zouden maken van een actieplan diversiteit.

– Wilfried Vandaele, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Elk van de rectoren heeft toen gezegd dat dit de uitdaging was waarvoor ze staan. U hebt een paar cijfers aangehaald. Ik denk alleen al aan de stad Antwerpen. Kijk naar de jeugd, kijk naar hun achtergrond en kijk naar wie er studeert aan de universiteit. U ziet in die weerspiegeling dat de Universiteit Antwerpen helemaal niet 'de universiteit van 't stad' is.

Er moet zeker actie worden ondernomen. De vraag is of dit moet gebeuren via eenheidsworst. Moeten er vanuit Vlaanderen allerhande maatregelen worden opgelegd of moeten we kijken op welke manier we elke hogeronderwijsinstelling kunnen steunen? We hebben gekozen voor de tweede optie. Er zijn een aantal nieuwe initiatieven opgestart. Ik geef enkele voorbeelden.

Er is een charter ondertekend – mevrouw Soens heeft me daar een tijdje geleden ook over ondervraagd en is eigenlijk een van de initiatiefnemers – om een register bij te houden van studenten die een kwetsbare achtergrond hebben. Dat kunnen bijvoorbeeld studenten zijn met functiebeperkingen of met niet-Nederlandssprekende ouders. Het is de bedoeling om dat bij te houden en om te kijken welke zaken er werken en welke niet voor jongeren die zich aanmelden. Dit moet op een gelijke wijze gebeuren tussen de hogescholen en universiteiten om zo te kunnen leren van elkaars ervaringen. Dat charter is getekend en het staat in de steigers.

Tweede initiatief is na te gaan hoe we tutoringprojecten verder kunnen ondersteunen. Vroeger hadden we daar 115.000 euro voor. Ik heb dat bedrag opgetrokken naar 230.000 euro om studenten die in het secundair onderwijs keuzes moeten maken te laten begeleiden door studenten aan de universiteit en om hen zo te overtuigen naar de universiteit te gaan.

Derde initiatief heeft betrekking op de studentenvoorzieningen met elk jaar 50 miljoen euro, waar ook instelling per instelling wordt gekeken op welke manier ze meer aandacht zullen besteden aan diversiteit.

Ten vierde is er de hervorming van het secundair onderwijs die volgend jaar van start gaat. We willen leerlingen beter oriënteren en sterker voorbereiden op de hogeschool of universiteit.

Het is geen eenheidsworst, maar we proberen dit wel te versterken. Ik vind het al bijzonder positief dat elk van onze universiteiten daar een speerpunt van maakt. U moet eens de rectorale redes lezen van bij de start van het academiejaar. Ze gingen zonder uitzondering over de manier waarop jongeren met een diverse achtergrond kansen kunnen krijgen aan de universiteit, niet door het niveau te verlagen maar door hen sterker te maken.

Franc Bogovic (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

We zijn het erover eens dat we met een probleem zitten dat opgelost moet worden en we zijn het erover eens dat het een serieus probleem is. Sta mij toe om een interpretatie te geven van wat dat sociaaleconomisch probleem betekent. Voor mij is het heel simpel, namelijk een 'mindset'. In Vlaanderen zijn we te vaak bezig met waar iemand vandaan komt. We beginnen nu pas in te zetten op waar iemand staat, waar iemand naartoe kan gaan en hoe die zijn talenten kan ontwikkelen. Ik ben dus blij met uw antwoord.

Sta mij ook toe om u op te roepen om verder en nog meer in te zetten op drie zaken. Blijf er in het kleuteronderwijs alstublieft voor zorgen dat kleuters meteen aan boord worden gehesen. De heer De Croo is meer dan dertig jaar geleden bijna uit de regering gestapt om dat te realiseren. Blijf in het secundair onderwijs alstublieft focussen op het ontdekken van het talent van jongeren door de brede school, door brede leervormen en door initiatieven zoals A'REA 2020 in Antwerpen.

Voor het hoger onderwijs gaf u al een aantal aanzetten. Blijf zorgen voor die adequate begeleiding en blijf incentiveren om te zorgen dat onze studenten slagen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ook van mijn kant een gezond en vooral een ambitieus 2019.

Als het over diversiteit gaat, en de heer Bogovic zegt het juist, laat ons dan stoppen met te kijken naar de achtergrond. Laten we wel kijken naar waar we naartoe willen. Dat is een heel cruciaal gegeven. Heel vaak wordt er gezegd dat men niet meer gaat kijken naar het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Men gaat het in het hoger onderwijs oplossen. Collega's, dan zijn we te laat. De sterkste democratisering van ons onderwijs die we kunnen realiseren, is door sterk en ambitieus onderwijs te geven en op die manier studenten en leerlingen boven zichzelf uit te tillen. Daarom dus de oproep om het Nederlands te versterken, maar niet alleen in het hoger onderwijs. Zorg voor ambitieus kleuter-, lager en secundair onderwijs en zorg ervoor dat men in het kader van de democratisering sterk voorbereid aankomt in het hoger onderwijs, naast alle maatregelen in het hoger onderwijs om álle studenten te laten slagen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp·a): Ons hoger onderwijs moet een afspiegeling zijn van de diversiteit die we in onze samenleving kennen. Dan gaat het niet alleen over jongeren met een migratieachtergrond, maar ook over studenten met bijvoorbeeld een handicap of studenten die uit een moeilijkere thuissituatie komen. De vraag is niet alleen hoe we die jongeren uit kansengroepen in ons hoger onderwijs kunnen krijgen, maar ook hoe we hen zo goed mogelijk naar een

diploma kunnen begeleiden. Volgens mij hebben studentenverenigingen daarin een belangrijke rol te spelen wanneer die studenten eenmaal op de universiteit of de hogeschool zitten.

Bent u van plan om extra initiatieven te nemen rond studentenverenigingen en de ondersteuning die zij kunnen bieden om er zo voor te zorgen dat ook zij die belangrijke rol kunnen spelen?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dit is jammer genoeg geen nieuw probleem. Het goede is dat we al jaren bezig zijn over de diversifiëring van ons hoger onderwijs. Het minder goede is dat we al jaren dezelfde problemen zien en dat er weinig stappen vooruit worden gezet.

Voor ik in het parlement zat, had ik de eer om vijf jaar aan de universiteit van Leuven te werken rond exact dat waarover we het nu hebben: de instroom van etnisch-culturele minderheden in het hoger onderwijs. Daarbij zag je inderdaad dat het hoger onderwijs moet roeien met de riemen die het heeft, namelijk de instroom die er vanuit ons onderwijs komt. Je merkt dat de problemen al beginnen in het kleuter-, het lager en het secundair onderwijs. Dat klopt. Jongeren die heel graag willen verder studeren, worden doorverwezen naar het beroepssecundair onderwijs (bso). Ze hebben de capaciteiten om verder te studeren, maar ze krijgen misschien niet voldoende competenties aangereikt.

Tegelijkertijd zijn er ook dingen die op het niveau van het hoger onderwijs moeten gebeuren: het curriculum diversifiëren, voor diversificatie in het personeelsbeleid zorgen, zorgen dat de maatregelen die worden genomen niet projectmatig zijn en dat men niet elk jaar opnieuw met een kleine subsidiepot wat in de marge moet rommelen, maar dat het structurele maatregelen zijn. Op die manier kunnen die ervoor zorgen dat als de heer Bogovic over een paar jaar dezelfde vraag stelt, we effectief stappen vooruit hebben gezet voor de jongeren die nu in het middelbaar zitten en binnenkort naar het hoger onderwijs zullen gaan.

Minister Hilde Crevits: Ik zal starten met een algemene opmerking. Er stond een paar dagen geleden een zeer interessant opiniestuk in een van onze kranten. Onderwijs zou nogal eens vaak de schuld doorschuiven naar een ander niveau. Ik vond dat daarin wel iets waars zat.

Ik ga absoluut akkoord, mijnheer Bogovic, als men zegt dat we in het kleuteronderwijs moeten starten. Als de heer Daniëls zegt dat we meer moeten inzetten op het Nederlands, ga ik zeker akkoord. Maar als ik dan kijk naar de maatregelen die we nemen, zie ik daarvan ook wel de effecten.

Wie heeft ervoor gezorgd dat er bij de nieuwe kinderbijslag een maatregel zit om ouders die hun kind naar de kleuterschool sturen, een bonus in het groeipakket te geven? Wij. Deze Vlaamse Regering, waarvan uw partij ook deel uitmaakt.

Wie heeft ervoor gezorgd dat er voor de basisgeletterdheid eindtermen zijn rond onder andere het Nederlands en zelfs uitbreidingsdoelen Nederlands? Ja, deze Vlaamse Regering. Natuurlijk zullen we het effect van deze maatregelen pas over een paar jaar zien, maar ze zijn genomen.

Niets belet, en de heer Annouri heeft het correct gezegd, dat ook het onderwijs zijn verantwoordelijkheid neemt. Daar zie ik ook wel een evolutie.

Langs de ene kant vind ik dat als men klaagt dat het Nederlands aan de universiteit onvoldoende gekend is, de universiteit bij het afnemen van examens – en ik heb dat al eens gezegd naar aanleiding van een vraag van de heer Daniëls –

ook mag quoteren op taal. 'Als je je examen aflegt, moet dat in fatsoenlijk Nederlands zijn.'

Ik heb daar geen probleem mee, maar men moet het dan ook wel doen en niet zeggen dat het de schuld is van het secundair onderwijs. En in het secundair onderwijs zeggen ze dan dat het lager onderwijs hen niet goed voorbereidt. En in het lader onderwijs wordt dan gezegd dat het kleuteronderwijs hen niet goed voorbereidt. Zo zullen we er nooit geraken, iedereen moet op zijn echelon de noodzakelijke maatregelen nemen.

Mijnheer Annouri, als we dan kijken naar het hoger onderwijs, dan wil ik u er toch op wijzen dat het geen projectjes zijn, maar dat het gaat over 50 miljoen euro aan structurele ondersteuning voor studentenvoorzieningen die, mevrouw Soens, vragen naar autonomie. Zij willen zelf een vinger in de pap hebben om te kijken hoe ze met hun studenten omgaan en waar ze prioriteren. Ik heb daar geen probleem mee. Het gaat over 92 miljoen euro aan studietoelagen die we geven met prioriteit voor de meeste kwetsbare studenten, waar vaak studenten tussen zitten met een diverse achtergrond. Dat is echter niet voldoende, dat is het materiële aspect, daarnaast moeten we ook inzetten op initiatieven zoals tutoring. Het gaat over projecten die ik wel structureel zou willen maken, voor mij maakt het niet uit of ik in dat geld voorzie voor jaar x of elk jaar opnieuw. Men zoekt vandaag echter nog altijd die toegang naar die verschillende ouders die er soms van uitgaan dat verder studeren niets voor hun kind is. We moeten hen voor een stuk overtuigen en cultuurwerk verrichten. Dat is nodig naast de kwaliteit van ons onderwijs en naast de logistieke en andere ondersteuning. Ook op dat vlak is er nog wat werk.

Ik wil echter eindigen met een positieve noot. Toen ik vijf jaar geleden minister van Onderwijs werd en ik hoorde de eerste speeches aan het begin van het academiejaar, dan had niemand of nagenoeg niemand het over diversiteit. Dit jaar had iedereen het over diversiteit. Dat betekent dat dit echt aan het doordringen is in de instellingen.

Mijnheer Bogovic, ik ben het honderd procent met u eens dat ons intellectueel kapitaal bij onze jeugd zit en dat dit kapitaal veelkleurig en divers is. We moeten er dan ook voor zorgen dat iedereen open kansen heeft om het hoger onderwijs met succes te doorlopen. Dat betekent niet dat de kwaliteit vermindert maar dat vanaf de kinderjaren moet worden geïnvesteerd opdat iedereen niet alleen intellectueel de bagage zou hebben maar ook de houding en de ambitieuze mindset om het hoger onderwijs met succes te doorlopen. Ik maak daar zeker werk van en ik engageer me daar zeker toe.

Franc Bogovic (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik sluit af met wat ik net ook heb gezegd. We leven vandaag in een samenleving waar 20 procent van de Vlamingen een migratieachtergrond heeft, bij de jongeren ligt dat percentage nog hoger. We leven dus in een diverse samenleving waarin het niet meer zo belangrijk is waar iemand vandaan komt. Ja, we mogen trots zijn op 'heritage' en afkomst, maar waar iemand vandaan komt, kan niet meer bepalend zijn voor waar die persoon naartoe gaat. En daar moet het over gaan. We moeten het hebben over waar mensen nu staan, waar ze naartoe kunnen gaan en over hoe iedereen gelijke kansen moet hebben om zijn of haar talenten te ontwikkelen.

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

En dus moeten we allemaal samen aan de kar trekken, wij hier in het parlement, u als minister en het onderwijs, om ervoor te zorgen dat wij erin slagen om onze toekomst veilig te stellen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep

ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over studenten lerarenopleiding die steeds vaker de vraag krijgen om al te beginnen werken

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, minister en iedereen die ik nog niet heb gezien, mijn allerbeste wensen voor een fantastisch 2019, waar uiteraard gezondheid het belangrijkste punt is om het werk dat van ons wordt verwacht te kunnen doen.

Minister, het wordt ongeveer een wekelijkse traditie dat men in kranten en andere media kan lezen over het lerarentekort. Ook nu, na het afsluiten van het eerste trimester, zijn een aantal artikels verschenen over een drastisch tekort.

VDAB spreekt over 1675 openstaande vacatures. Ik weet wel dat onderwijsmensen zeer creatief zijn, ook directeurs, om daar een antwoord op te bieden. Ik heb onlangs cijfers gevraagd over bijvoorbeeld jonggepensioneerden die terugkeren naar hun school om in te kunnen spelen op dat lerarentekort en over mensen die langer blijven werken. Minister, ik heb daarover onlangs een heel toffe radioreportage gehoord, waarin een creatieve directeur zelfs stagiairs, die hij dan betaalt, inzet om te kunnen tegemoetkomen aan dat tekort.

Die creatieve oplossingen kunnen ondanks alle goede wil niet leiden tot voldoende leerkrachten. We lezen dat heel wat leerlingen gedurende langere tijd geen lessen wiskunde of Frans krijgen. Een maand geen wiskunde is al geen uitzondering meer. Dat zijn natuurlijk zware elementen om te vernemen.

Minister, er zijn al heel wat acties gepland. U hebt in het recente verleden al een aantal initiatieven in dezen genomen. Hebt u nog andere zaken in het achterhoofd, in de pijplijn zitten om de aantrekkelijkheid van het beroep nog te vergroten?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp·a): Voorzitter, minister, ook ik wil iedereen een gelukkig nieuwjaar wensen.

Minister, het is een open deur intrappen als ik zegt dat alle kinderen de zekerheid verdienen om degelijk onderwijs te genieten. Dat begint bij goed opgeleide leerkrachten, gemotiveerde leerkrachten, maar vooral voldoende leerkrachten. Daar maak ik mij zorgen over.

Elk jaar zien we een groter wordende daling van startende studenten in de opleiding onderwijs. Er is ook een daling van het aantal studenten dat uiteindelijk afstudeert met een diploma op zak. Als we daarenboven weten dat we tegen 2024 tussen de vijfduizend en de zevenduizend extra vacatures zullen moeten kunnen invullen, boven op de tekorten die we vandaag hebben, dan denk ik dat onze ongerustheid niet meer dan terecht is.

Directeurs moeten creatief zijn, en ze zijn dat ook, om die vacatures te kunnen invullen. Ze zetten studenten die nog geen diploma op zak hebben, al aan het werk. Of ze laten gepensioneerde leerkrachten terugkeren. Dat is allemaal wel sympathiek, dat is allemaal wel goed, maar structureel is dat niet oké. Op die manier wordt er helemaal niet structureel gewerkt. Frappant is het feit dat

zestien schooldirecteurs bij het Kinderrechtencommissariaat klacht hebben ingediend omdat ze de garantie niet meer kunnen geven om zorg en onderwijs op maat te geven aan onze kinderen. Ook op de werkvloer, als je praat met directies en leerkrachten, hoor je de ongerustheid die er heerst.

Minister, we zijn bijna aan het einde van onze legislatuur. Welke structurele maatregelen, ook gekoppeld aan financiële gevolgen, wilt u nog nemen om enerzijds die problematiek aan te pakken maar vooral ook om de mensen op de werkvloer wat meer gerust te stellen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik wil eerst en vooral verwijzen naar het debat dat we hier gevoerd hebben op 15 december 2018. Daar werden exact dezelfde vragen gesteld. Het ging toen nog niet over de stagiairs, maar het ging ook over de krapte, de nood aan leraars enzovoort.

Ik ga dat debat dus niet herhalen, maar ik wil wel een aantal zaken meegeven. Ten eerste wat de cijfers betreft: het klopt dat VDAB nieuwe cijfers gegeven heeft, waaruit blijkt dat er bijna 1800 vacatures zijn in het onderwijs. Dat is veel. Dat is absoluut veel. Maar dit moet je natuurlijk ook zien in een totaalkader in Vlaanderen waarbij er een heel grote arbeidskrapte is. Er is gewoon heel veel werk in alle sectoren. Je ziet ook dat bedrijven heel hard op zoek zijn naar extra werknemers. Zoek maar eens een sector waar er geen jobs zijn: u zult er geen vinden.

Ten tweede hebben we ook – onder andere collega De Ro was daar een fel voorstander van – gevraagd aan scholen om hun vacatures bekend te maken bij VDAB. Dat geeft natuurlijk sowieso al een groot resultaat, want je ziet dat scholen dat nu veel vaker doen. Ik vind dat goed. Maar je mag niet zomaar, een-op-een, zeggen dat er meer vacatures zijn omdat er geen leerkrachten zijn. Dat heeft ook te maken met het feit dat er meer gemeld wordt.

Ten derde: er zijn ook nog werkzoekende leraars. Ik zal jullie die cijfers geven. Ten opzichte van 505 vacatures in het basisonderwijs zijn er vandaag 1117 beschikbare leerkrachten. Ten opzichte van 1008 vacatures in het secundair zijn er 2411 beschikbare leerkrachten.

Dat zijn er dus meer dan er plaatsen zijn, maar in onderwijs heb je geen een-op-eenrelatie, zeker in het secundair onderwijs niet. VDAB heeft onderwijs als knelpuntberoep erkend in het secundair voor Frans en technische vakken. Ik denk dat het dringend tijd is dat we dat veel breder gaan doen. U kent de effecten natuurlijk: als VDAB onderwijs als knelpuntberoep catalogeert, heeft dat ook een aantal voordelen voor wie de opleiding wil volgen. Ik zal daarover zeker in overleg gaan, om dat met onmiddellijke ingang proberen te verbreden.

Ten tweede moeten we een aantal maatregelen nemen. Vooreerst moeten we voldoende jongeren aantrekken. Hoe kunnen we jongeren aantrekken? Uiteraard door ons positief uit te spreken over onderwijs – jullie doen dat in hoge mate, collega's, dat weet ik. We hebben een campagne gepland, die gaat morgen al van start, want morgen starten de SID-ins. Mijn administratie zal aanwezig zijn op de SID-ins met een bijzondere stand rond onderwijs, om daar ook jongeren mee te helpen overtuigen om te kiezen voor dat lerarenberoep.

Collega's, en in het bijzonder collega Vandenberghe, voor mij is het echter ook van belang dat jongeren die kiezen voor een lerarenopleiding, ook effectief een diploma halen. Die cijfers zijn vandaag ontluisterend: als er tien jongeren starten, zijn er vijf à zes die effectief afstuderen. Ik vind dit een veel te groot verschil. Dus voor mij telt niet de instroom, maar wel de kwalitatieve uitstroom.

Dat is de reden waarom we in het onderwijs als eerste een toelatingsproef ingevoerd hebben, om die spiegel voor te houden en om te kijken op welke manier we kunnen zorgen dat jongeren die een keuze maken voor het onderwijs, ook effectief dat diploma halen. De uitstroomcijfers blijven tot op vandaag stabiel. Die zijn eigenlijk al stabiel sinds 2010. Je hebt soms een beetje meer, soms een beetje minder, maar er is geen structurele daling. Ik ben evenwel zeker gealarmeerd, maar we kunnen uiteraard aan de hogescholen ook niet vragen om een diploma te geven aan wie geen diploma verdient. Het moet onderwijs op niveau zijn.

Een derde maatregel is dat we zorg moeten dragen voor onze jonge leerkrachten. Daar heb ik in deze legislatuur toch wel een aantal ingrepen moeten doen. De lerarenplatformen zijn er, we geven werkzekerheid, maar hopelijk gaat de Vlaamse Regering volgende vrijdag 26 miljoen euro goedkeuren om effectief die begeleiding te geven aan onze starters. Want in tijden met grote arbeidskrapte is het risico enorm groot dat jongeren gewoon uit ons onderwijs weggeplukt worden met betere voorwaarden. Dus we moeten die begeleiding op de werkvloer voorzien: hopelijk maken we daarvoor vrijdag 26 miljoen euro vrij.

Wat de scholen betreft, weten veel scholen het volgende nog niet. We hebben het mogelijk gemaakt dat scholen die geen vervanger vinden, die uren dan niet kwijt zijn. De situaties van vier weken geen wiskundeleraar, waarnaar collega Celis verwijst, bestaan vandaag effectief in Vlaanderen. Ze mogen die uren op een later moment inzetten, als er wel een leerkracht gevonden wordt, en dat kan natuurlijk ook heel veel impact hebben. Tot vorig schooljaar waren scholen die geen vervanger vonden, de uren gewoon kwijt. Dat betekent dat ze ze niet op een later moment of meer geclusterd konden inzetten, want het is niet aantrekkelijk om voor twee of drie weken een vervanging te doen, maar het kan het wel worden als je het voor twee maanden kunt doen.

Tot slot – voorzitter, excuses dat ik over mijn tijd ga, maar dit is een onderwerp waar je twee uur over kunt spreken – zijn er de zijinstromers. Daar is heel veel over te doen geweest de voorbije dagen. Ik ben zeker bereid om te kijken of we voor de algemene vakken al minstens de anciënniteitsregels op hetzelfde niveau kunnen brengen als voor praktische en technische vakken, wat vandaag bestaat. Maar dat is materie voor een collectieve arbeidsovereenkomst. Daar moeten we met de sociale partners over gaan spreken, en in de collectieve arbeidsovereenkomst die gesloten is, heeft men voor andere maatregelen gekozen. Op mijn initiatief is er wel geïnvesteerd in jobzekerheid en coaching voor jongeren. Ik ben zeker bereid om ook rond die zijinstromers te zien wat we nog kunnen doen. Ik wil wel meegeven dat zijinstromers die de keuze maken om leraar te worden, vanaf de eerste dag van een opleiding in het secundair onderwijs kunnen lesgeven, omdat ze leraar in opleiding zijn. Ook dit is vandaag veel te weinig geweten, denk ik, en wordt ook meegenomen in de communicatiecampagne die we willen doen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, dank u voor het antwoord. Ik denk dat u overschot van gelijk hebt wanneer u het hebt over een en-enverhaal. We gaan dus op verschillende fronten initiatieven moeten nemen of verder uitrollen. Want er zijn inderdaad ook al heel wat initiatieven genomen, ik denk bijvoorbeeld ook aan de onlangs afgesloten cao, waarin nog eens geprobeerd wordt om tegemoet te komen aan een aantal elementen die het lerarenberoep moeilijk maken. Ik denk dan bijvoorbeeld aan die aanvangsbegeleiding voor de startende leerkrachten, ook aan het inkorten van de periode om een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur te krijgen. Dat zijn natuurlijk allemaal elementen die zeker interessant zijn en meegenomen moeten worden.

Minister, desalniettemin zien wij dat er op vier jaar tijd 20 procent minder startende studenten naar de lerarenopleiding voor kleuter- en lager onderwijs zijn gegaan. U zei daarnet dat u niet alleen naar de in- en de uitstroom kijkt. We moeten op beide inzetten. Het is belangrijk dat je gepassioneerde en degelijk opgeleide vakleerkrachten krijgt. We moeten een aantal maatregelen nemen, om die goed opgeleide mensen op de juiste plaats te krijgen.

U verwijst nog naar het contact met de sociale partners. Morgen hebben wij de bespreking van het tijdsbestedingsonderzoek. Hebt u nog gesprekken gepland? Kunnen wij daar nog bijkomende maatregelen van verwachten?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp·a): Minister, de cijfers zijn wat ze zijn. Daar kunnen we niet rond. Mevrouw Celis heeft ze net nog eens herhaald in haar tweede repliek. Ik zal dat niet doen.

Minister, een belangrijke doelstelling in uw beleidsplan was het aantrekkelijker maken van de job van leerkracht. We zijn nog altijd niet geland met het lerarenloopbaanpact. We zijn bijna aan het eind van de legislatuur. Wat gaan we daar verder mee doen? Welke financiële gevolgen moeten wij ons daarbij voorstellen?

Binnenkort zullen we waarschijnlijk ook debatteren over het plan voor het basisonderwijs. Maar de tijd dringt na vier of vijf jaar beleid. Er zijn al initiatieven ondernomen voor operatie Tarra, maar ook daar is er nog heel wat werk aan de winkel om resultaten te hebben op de werkvloer.

Uw initiatief voor een campagne om leerkrachten naar de job te leiden is heel mooi. Maar ik had het liever omgekeerd gezien, ik had liever zo'n campagne gevoerd bij het begin van de legislatuur, om de leerkrachten warm te maken. Tegen het eind van de legislatuur, minister, moet u echt wel met gestructureerde resultaten komen. U moet de dossiers kunnen afwerken. Dat is het gevoel dat mijn fractie duidelijk heeft: we zullen op het einde van de legislatuur te weinig structureel hebben gerealiseerd. Daarom nog eens mijn concrete vraag: wat is uw planning om nog dossiers te finaliseren? En vooral, welke financiële middelen wilt u daaraan koppelen? *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, Groen wil u, met betrekking tot het lerarenkort, twee grote werven meegeven.

Ten eerste is er, zoals de heer Vandenberghe ook stelt, het lerarenloopbaanpact. Leerkrachten en directies wachten al tien jaar om hun beroep te moderniseren. Ik zeg niet dat er niets is gebeurd, en ik hoor u graag zeggen dat u vrijdag geld zult vrijmaken voor begeleiding op maat. Dat moet daar zeker deel van uitmaken. Maar dat echt grote pact, waarin leerkrachten een haalbaar lessenpakket krijgen, waarin er doorgroeimogelijkheden zijn, waar de lesopdracht wordt vervangen door een schoolopdracht: al die zaken zijn broodnodig en daar wacht iedereen al lang op.

Een andere zaak zijn de zij-instromers. U begint er zelf over. Zorg dat het aantrekkelijk is want het zou ons onderwijs deugd doen om ook kunstenaars, psychologen en ingenieurs in ons onderwijs te krijgen. Maar het moet aantrekkelijk zijn, dan mag je niet volledig je broek eraan scheuren wanneer je een andere loopbaankeuze maakt.

Minister, ik vraag u net als de heer Vandenberghe om nog deze legislatuur in te zetten op die grote werven.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, op 5 december hebben we een soortgelijk debat gevoerd. Ik zal niet herhalen wat ik toen heb gezegd. Aan de andere kant moeten we er natuurlijk niet flauw over doen: er zijn problemen om alle vacatures ingevuld te krijgen.

Minister, u hebt terecht gewezen op een aantal maatregelen die deze regering heeft genomen. Ik herhaal nogmaals mijn oproep aan de sociale partners om effectief werk te maken van een loopbaanpact. Maar, minister, met een knipoog naar 2019 wil ik ook iedereen die te maken heeft met het leraarschap oproepen om niet alleen te spreken over de zorgen die er effectief zijn in het onderwijsveld, maar ook eens over de vele boeiende kanten van het lerarenberoep. Ik denk dat we dat soms te weinig doen. Minister, dit zou mogelijk in 2019 een duurzame en gratis ondersteuning zijn van de campagne die u vermoedelijk vrijdag zult goedkeuren en starten.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, de timing is niet onbelangrijk. Op dit moment is men in de Brabanthal in Leuven ernstig werk aan het leveren om leerlingen van het zesde middelbaar vanaf morgen te informeren op de studie- en informatiedagen.

Ik hoop dus dat die campagne vanaf morgen of volgende week zal lopen en dat veel meer leerlingen van het secundair onderwijs er bewust voor zullen kiezen om leraar te worden, als eerste keuze, zoals in een aantal landen waar dat beter loopt dan bij ons.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de aanvullingen. Een leraar weet eigenlijk nooit waar zijn invloed stopt. Heel veel jongeren willen graag 'influencer' zijn, willen graag invloed hebben op wat er gebeurt in de samenleving. Aan al die jongeren zou ik willen zeggen: als je leraar wordt, dan heb je een hele carrière lang de tijd om een grote invloed te hebben op jonge mensen, om een grote invloed te hebben, afhankelijk van hun leeftijd, op de ontwikkeling van jonge mensen. Ik denk dat we daar inderdaad wat meer positieve aandacht voor moeten hebben. In die zin wil ik me ook aansluiten bij collega De Meyer en hem danken voor zijn woorden.

Collega De Ro, bedankt dat u ook de noodzaak inziet van zo'n campagne. Ik heb daarnet gezegd dat ze morgen start, naar aanleiding van de eerste SID-in. Het is een softe start, maar onze administratie zal daar voor de allereerste keer aanwezig zijn met een stand om specifiek dat lerarenberoep in de kijker te zetten. Ik was vorige week eigenlijk bijzonder ongelukkig omdat, toen ik ook wat uitleg gaf over die campagne, sommigen via Twitter al lieten weten dat iemand die naar de universiteit gaat, er toch nooit voor zal kiezen om leraar te worden, dat dat toch niet past. Als we zo voortdoen, als men dat zegt en dat wordt dan massaal geliket, dan zijn we zeer slecht bezig. Als je een maatschappelijke impact wil hebben, dan kan je dat doen via het leraarschap. Wij moeten ook allen daarvan overtuigd zijn.

Het tijdsbestedingsonderzoek wordt voorgesteld in de commissie. De sociale partners hebben me tijd gevraagd. Ze wilden extra vragen stellen aan de onderzoekers. Ik heb het er dan ook wat moeilijk mee als sommige vakbonden communiceren in de media dat het er al lang geweest had moeten zijn, maar aan de andere kant toch tijd vragen om dat tijdsbestedingsonderzoek te bekijken. Je moet wel consequent zijn in wat je vraagt.

Collega Vandenberghe, u bent ook oppositieraadslid, en u doet dat uitstekend. Ik begrijp dat u zegt dat dat groot loopbaanpact er nu moet komen, maar ik durf echt

wel met enige trots te zeggen dat deze Vlaamse Regering in deze legislatuur al meer heeft gerealiseerd wat dat betreft dan de vorige. De verlofstelsels zijn hervormd, wat in de voorbije tien, vijftien jaar nooit is gelukt. Er is de werkzekerheid voor starters. Wie heeft dat gedaan? Wij. De platformen? Ze zijn er. De begeleiding van jonge leerkrachten is er. Hebben we daarmee alles opgelost? Neen, maar de sociale partners hebben zelf een tijdsbestedingsonderzoek gevraagd en ik ben doodgelukkig dat ik dat onderzoek heb gedaan, anders hadden we misschien wel foute maatregelen genomen. Een loopbaanpact, dat betekent dat iedereen, werkgevers, werknemers, gelukkig is en akkoord gaat. Ik vraag me af of ze in staat zullen zijn om daarover een akkoord te bereiken. De ene wil immers natuurlijk een schoolopdracht, de andere wil dat zeker niet. Ik zal me inspannen om daartoe te komen en ik hoop dat het zal lukken, maar garanties kan ik niet geven. Het is echter niet correct te zeggen dat er in het kader van de loopbaan geen structurele maatregelen zijn genomen. Ik heb dan trouwens nog niet verwezen naar de 20 miljoen euro om onze directeurs te ondersteunen, die ook structureel is, want dat komt eigenlijk in de standaardbudgetten van onze scholen.

Collega Van den Brandt, wat de zijinstromers betreft, ik zie die mensen van overal ook graag komen, maar dat moeten wel goed opgeleide mensen zijn. Dat betekent dus dat we van iedereen die een job zoekt in het onderwijs, ook verwachten dat die een lerarendiploma haalt.

Collega Vandenberghe, ik heb gewacht met de campagne omdat ik zekerheid wilde over de hervorming van de lerarenopleiding. Als je discussieert over een grote hervorming van de lerarenopleiding, over hoe we jongeren zullen laten starten, dan zou het toch al te gek zijn dat je eerst je campagne zou voeren en dan over maatregelen gaat nadenken. Wij doen het omgekeerd. We beslissen eerst over de maatregelen en als alles klaar is en kan worden uitgerold, dan voeren we de campagne. We kunnen daarover van mening verschillen, het is een aanpak, maar nu zijn we ook klaar met die vernieuwde opleiding en nu kunnen we ook zeggen aan onze jongeren, ook zij die naar de universiteit gaan, dat ze een educatieve master kunnen doen als ze leraar willen worden. Je kunt daar nu voor kiezen, ook in het middelbaar onderwijs. Ik vind dat een plausibele weg die we hebben gevolgd. Het is een weg die wat tijd heeft gevraagd, maar hoeveel onderwijsministers zijn er al in geslaagd om vanaf de start tot de uitrol alles in één legislatuur te realiseren? Dat zijn er niet zo veel.

Collega's, we delen dus een aantal zorgen, en het is stap voor stap werken om te proberen het beter te maken, ook in ons onderwijs.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik rijd al een tijdje mee. Ik herinner me perfect de uitzendingen van 'All Creatures Great and Small' in de jaren 1970. Iedereen had toen de intentie dierenarts te worden. Dat heeft, samen met enkele andere programma's, toen voor een enorme instroom gezorgd. Achteraf is daar de rem op gezet vanwege het beperkt aantal invullingen van de veeartsenij zoals we ze nu kennen.

Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we in die richting kunnen gaan met de campagne die zal worden gevoerd. Met een wervelende campagne moet het mogelijk zijn om sterke, jonge mensen te overtuigen om voor het lerarenberoep te kiezen en om direct, niet met een grote omweg, voor het lerarenberoep te kiezen. Ik herinner me een heel goede vriend die van thuis uit burgerlijk ingenieur moest worden en dat ook is geworden, maar toen aan zijn ouders heeft gevraagd of hij naar de lerarenopleiding mocht gaan. Dat is een van de beste onderwijzers geworden die ik in mijn kennissenkring heb.

Minister, het is een en-enverhaal. Ik hoop dat er u bij de poort over zult waken dat de kwaliteit van onze leerkrachten zeer hoog blijft. *(Applaus bij de N-VA)*

Steve Vandenberghe (sp·a): Minister, ik heb heel goed geluisterd naar het goede nieuws dat u hebt gebracht. Dat is ook uw taak als minister, net zoals ik als oppositielid kritisch moet zijn. Ik ben de voorbije jaren altijd heel constructief geweest en ik heb ook de goede zaken naar voren gebracht. We moeten echter weten dat er nog heel veel werk aan de winkel is.

Wat potentiële leerkrachten betreft, kampt ons onderwijs met een imagoprobleem. We zitten nog met mensen die voor de schoolpoorten kamperen. Het is zo dat nog heel wat dossiers inzake structurele maatregelen nog niet zijn aangepakt, laat staan afgewerkt. Ik denk dus dat we kritisch moeten blijven en dat nog een tandje moet worden bijgestoken. We moeten dit vooral doen in het belang van onze kinderen, van onze scholen en van het onderwijs in Vlaanderen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het beleid binnen het Vlaams onderwijs ten aanzien van de terugkerende kinderen van Syriëstrijders

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik sta hier vandaag niet enkel als politica, maar ook als bezorgde moeder. Ik ben bezorgd omdat ons land wordt verplicht om tientallen IS-moeders uit Syrië terug te halen. Ik zal u uiteraard geen vragen stellen over de inhoud van die beslissing, maar wel over de gevolgen ervan.

Het gaat, afhankelijk van de bron, om 40 tot 110 kinderen die in Syrië de gruwelijkste strijd hebben meegemaakt. Die kinderen zijn uiteraard getraumatiseerd, maar ze hebben ook heel andere normen en waarden dan onze kinderen meegekregen. Ik denk dan, bijvoorbeeld, aan het kind waarvan de moeder gezworen heeft dat het de strijd met het Westen zou aangaan en nog zou winnen ook. Dat is geen fictief voorbeeld. Dat zijn effectief de kinderen die heel binnenkort naast onze kinderen op de schoolbanken zullen plaatsnemen.

Ik denk dat het heel logisch en terecht is dat leerkrachten en ouders zich zorgen maken over deze toekomstige problematiek. Ik zou u dan ook willen vragen hoe u dit zult aanpakken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik zou willen starten met het pleidooi dat de heer Bogovic en iemand van de N-VA daarnet hebben gehouden. Als het om onze kinderen gaat, moeten we minder naar de afkomst, maar wel naar de toekomst van onze kinderen kijken.

Onze Grondwet is zeer duidelijk: artikel 24 stelt dat elk kind recht heeft op onderwijs. Dat geldt voor leerplichtige kinderen, wat voor ons kinderen tussen 6 en 18 jaar zijn.

Mevrouw Sminate, indien u me vraagt of kinderen, of het nu kinderen van IS-moeders of andere kinderen zijn, een plaats in het onderwijs moeten krijgen, is het antwoord ja. Als u me vraagt of er begeleiding moet komen en een heel traject moet worden gevolgd, is het antwoord zeker ja. Het zou er nog aan mankeren dat zoiets niet zou gebeuren.

Ik heb begrepen dat Vlaams minister van Welzijn Jo Vandeurzen op 28 november heel uitgebreid uitleg heeft gegeven aan collega De Gucht over het draaiboek

dienaangaande. Ik kan u melden dat Onderwijs daar ook bij betrokken is. Wij zijn mee aan het kijken op welke manier dat moet gebeuren. Ik heb geen weet van veertig of honderd kinderen. Ik dacht dat het maar om acht kinderen ging en dat het Openbaar Ministerie voor zes van hen een beroep heeft aangespannen. Ik wik mijn woorden in dezen echter, want ik ben minister van Onderwijs en ik moet er samen met de leerkrachten voor zorgen dat kinderen goed onderwijs kunnen genieten.

Nogmaals, dit is niet het voorwerp van uw vraag. Als uw vraag is of ook die kinderen onderwijs zullen moeten genieten, dan is het antwoord: ja. Zijn er hier op dit ogenblik kinderen en weten wij al naar welke school die kinderen zullen gaan? Neen, dat weet ik uiteraard niet, want voor zover ik begrepen heb, zijn die kinderen hier ook niet.

Collega Sminate, ik wil toch even verwijzen naar die andere zo getraumatiseerde kinderen die er ook bij komen. In het kader van de vluchtelingencrisis hebben wij de voorbije jaren kinderen opgevangen die de meest afschuwelijke zaken hebben meegemaakt. Ook hier hebben onze leerkrachten binnen het OKAN-onderwijs (OnthaalKlas Anderstalige Nieuwkomers) met onwaarschijnlijk veel energie onwaarschijnlijke bergen werk verzet. We hebben ook gevoeld hoe die leerkrachten dat op een bepaald moment niet meer aankonden en dat er extra begeleiding moest komen. We hebben daar ook in voorzien: er zijn traumapsychologen aangesteld, niet om individuele dossiers van kinderen te begeleiden, maar om met de leerkrachten aan de slag te gaan.

Ik denk, collega Sminate, dat ik enerzijds uw zorg deel, als het erover gaat dat we onze leerkrachten goed zullen moeten begeleiden, maar ik hoop anderzijds dat u mijn overtuiging deelt dat elk kind recht heeft op onderwijs en dat we daar inderdaad een context voor zullen moeten vinden. *(Applaus bij de CD&V, sp.a en Groen)*

Nadia Sminate (N-VA): Dat laatste was inderdaad niet het onderwerp van mijn vraag. Dat lijkt mij evident.

U hebt een aantal dingen gezegd die mij positief stemmen, bijvoorbeeld over het feit dat er begeleiding nodig zal zijn, maar u hebt mijn bezorgdheid niet kunnen wegnemen. Ik stel mij klassen van twintig of dertig leerlingen voor waar de leerkracht vandaag de dag zijn handen al vol mee heeft – we hebben het net gehad over de aantrekkelijkheid van het beroep van leerkrachten – en dan komt die verantwoordelijkheid er nog eens bij. Ik denk dus dat het heel belangrijk is dat we naar de leerkrachten en ouders toe het signaal geven dat er in de klas begeleiding gaat komen en dat die heel concreet zal zijn. U moet aan die mensen zeggen dat er voor die kinderen in begeleiding voorzien zal zijn vanaf het moment dat ze hier aankomen, tot ze ingeschreven worden, maar ook daarna. Ik denk dat het heel belangrijk is, want het is een topic dat heel binnenkort zal beginnen te leven en waar de mensen echt wel ongerust over zijn.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, ik denk dat het grootste wapen van terreurorganisaties zoals Islamitische Staat (IS) onmenselijkheid en gruwel zijn. Ons grootste wapen als westerse democraten zijn menselijkheid en empathie. Als er een moeder is die zegt dat haar kind het Westen zal vernielen, dan is onze grootste tegenopdracht om van datzelfde kind een democraat te maken die de westerse normen en waarden verdedigt en als volwassene op de eerste lijn loopt om zich te verzetten tegen gruwelorganisaties als IS.

Minister, ik vind het een goede zaak dat we hier in Vlaanderen de kinderen uiteraard een plek gaan geven in het onderwijs en ik denk dat mevrouw Sminate het daarmee eens is. Ik deel ook voor een stuk haar oproep, maar ik heb in het

verleden dezelfde vragen gesteld en u en minister Vandeurzen hebben daar allebei op geantwoord dat we een draaiboek hebben en dat we klaar zijn om die kinderen op te nemen in ons onderwijs. Uw opdracht is geen gemakkelijke. U zult moeten monitoren en ervoor moeten zorgen dat dat goed en volwaardig gebeurt. Ik vertrouw er ook op dat dat voldoende teruggekoppeld zal worden naar het parlement, zodat we die kinderen alle zorgen kunnen geven die ze nodig hebben en we ze vooral ook op de juiste manier kunnen begeleiden, zodat ze op een volwaardige manier aan onze samenleving kunnen deelnemen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Wij passen voor een samenleving die kinderen minder kansen geeft of afrekent op basis van keuzes van hun ouders. In die zin, denk ik, ligt het antwoord van de minister helemaal in lijn van de verwachting dat er voor kinderen met bijzondere zorgnoden voldoende begeleiding is – en ik denk dat je hier echt wel kunt spreken van een bijzondere zorgnood. Dat vergt echter maatwerk. Of die kinderen dan van het begin elke dag tot het einde begeleid moeten worden of bij momenten, dan wel of leerkrachten of scholen daarbij ondersteuning moeten krijgen, dat zal dan moeten blijken. De juiste zaken moeten worden gedaan, maar het mag ook geen overkill worden.

Wie de werkzaamheden in het parlement volgt, weet dat daar al een paar keer uitleg over gegeven is, onder andere in de commissie Welzijn op 28 november. Er ligt een draaiboek klaar. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat dat draaiboek goed zal worden gevolgd.

Als we een probleem willen aanpakken, moeten we het juist benoemen. Als er een rechterlijke uitspraak is over twee moeders, heeft het geen zin om in het parlement te komen zeggen dat het over tientallen moeders gaat. Laten we beginnen met het probleem aan te pakken en het niet groter te maken of te dramatiseren. Ook dat is maatwerk. En dat moeten parlementsleden doen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik heb in het verleden al van de bevoegde ministers gehoord dat er inderdaad ervaring is en dat men klaar staat om leerkrachten te ondersteunen. Ik wil een oproep doen om het onderwijs daar ook vertrouwen in te geven. De afgelopen decennia heeft het Vlaamse onderwijs bewezen dat het met kinderen die zwaar getraumatiseerd zijn om kan.

Dat begon al na de Tweede Wereldoorlog. We vergeten dat soms. Toen waren er heel veel kinderen die uit zeer traumatische omstandigheden kwamen. En uiteindelijk hebben we daar, zoals collega Annouri zegt, democraten van gemaakt. Wij zijn het bewijs, want wij zijn de generaties die daarop volgen.

Het beste wat onze maatschappij kan doen, is die kinderen effectief onderwijs geven en ze met alle warmte opvangen, om het tegendeel te bewijzen van wat er door hun vaders of moeders of familieleden ooit is beweerd over onze maatschappij. Dat is de opdracht die wij hebben, allemaal samen, zonder spektakel en zonder de media daar bij te halen.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp·a): Het slechtste wat we kunnen doen, is die kinderen a priori verdacht maken om wat hun ouders hebben aangericht. Dat mogen we zeker niet doen.

Ik wil daarom, als lid van de oppositie, de minister vandaag bedanken voor haar antwoord. Want het probleem, namelijk de uitdagingen in het onderwijs ten

aanzien van kinderen die opgroeien in een extremistisch milieu, is niet nieuw. Het is al jaren dat we dat probleem aankaarten. Ik mag ervan uitgaan dat die uitdaging in het onderwijs wordt aangepakt.

Dus ja, kinderen van teruggekeerde Syriëstrijders vragen een extra aanpak. We rekenen erop dat men dat in onderwijs gaat doen. Maar laten we nu niet beginnen te dramatiseren. Laten we vooral het signaal geven dat we die kinderen het recht op onderwijs geven en de nodige omkadering om ervoor te zorgen dat zij hier kunnen opgroeien zoals alle andere kinderen.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor alle aanvullende opmerkingen. Ik zal nog eventjes de procedure meegeven. Dat kan jullie misschien al wat geruststellen.

OCAD heeft een databank waarin de minderjarigen in conflictgebieden bijgehouden worden. Daar is dus zicht op. OCAD zal ook altijd het parket, de lokale taskforces en Jongerenwelzijn verwittigen als er signalen zijn dat er kinderen onderweg zijn naar België. Dat is wellicht al uitgelegd in het parlement, maar ik wil het hier toch ook meegeven voor de notulen.

Dan start er een begeleidingstraject vanuit Jongerenwelzijn. Er is natuurlijk een verschil: als een kindje naar hier komt zonder mama, maar er is een oma, is dat een heel andere context dan als er geen familie is. Daar houdt Jongerenwelzijn zich mee bezig.

En dan wordt er gekeken op welk moment een kind rijp is om naar school te gaan, collega Sminate. We gaan een kind dat hier aankomt, natuurlijk niet de volgende dag op school droppen. Afhankelijk van wat een kind meegemaakt heeft, is dat iets helemaal anders. Er is altijd een heel lang voorbereidingstraject, zoals OKAN ook bestaat. Dat zal hier met nog veel meer zorg moeten worden uitgevoerd. Als u dus vraagt of dat individueel en op maat zal gebeuren, is het antwoord: uiteraard. We zullen moeten kijken wanneer het zover is, op welke manier we dat dan moeten doen, bij wie de kinderen gaan wonen, waar ze school lopen. Dat zullen we allemaal moeten volgen.

Ik sta zeker open voor de vragen om dat parlementair op te volgen. Er is trouwens een commissie in het parlement daarvoor aangesteld. Ik heb er geen probleem mee om vanaf het ogenblik dat de situatie zich zou voordoen, daarover te rapporteren. Dat geeft mij ook zelf wat gemoedsrust, dat we alles individueel gaan opvolgen. En als het nodig is, kunnen er onmiddellijk zelfs parlementair nog extra maatregelen worden genomen.

Ik ben zeer tevreden dat alle sprekers hier duidelijk zeggen dat elk kind onderwijs verdient en dat we ook die kinderen onderwijs moeten geven, maar dat we er tegelijkertijd voor moeten zorgen dat de leerkrachten bij wie de kinderen terechtkomen, niet verzuipen of voor onmogelijke opdrachten komen te staan. Ik zal daar samen met jullie zeer nauwgezet over waken. *(Applaus)*

Nadia Sminate (N-VA): Collega Kennes, het is minister Vandeurzen zelf die het cijfer van veertig heeft gelanceerd – minstens veertig. U moet mij dus geen woorden in de mond leggen, en ook geen cijfers.

Uiteraard is het de verantwoordelijkheid van de ouders. Uiteraard zijn het de ouders die die kinderen hebben opgeleid om gruwelijke zaken te gaan doen. Er is niemand die dat hier ontkent. Verder denk ik dat het nog belangrijk is om mee te geven dat de vraag ingegeven is door de bezorgdheid van de leerkrachten. Ik denk dat die bezorgdheid heel logisch en heel terecht is. *(Applaus bij de N-VA).*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid
– 1709 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Onze fractie heeft in de commissie al een uitgebreide toelichting gegeven waarom wij dit decreet niet kunnen steunen. Ik zal mij nu beperken tot de drie grootste bezwaren.

Ons voornaamste bezwaar is dat wij het helemaal oneens zijn met de beslissing om bewoners van woonwagens op residentiële terreinen niet langer op te nemen in het decreet. Die groep wordt volgens ons nog te vaak geconfronteerd met een bepaalde minder goede positie, met uitsluitingsmechanismes, onder andere vanwege hun specifieke cultuur. En vanuit het werkveld wordt bovendien aangegeven dat hun situatie vandaag zelfs nog slechter is dan enkele jaren geleden. Daarom is het voor ons en onze fractie onbegrijpelijk dat zij nu uit het toepassingsgebied van het decreet worden uitgesloten. Dat is eigenlijk onze voornaamste reden.

Maar daarnaast hebben wij ook problemen met, of zijn wij ook bezorgd over artikel 7. In artikel 7 wordt een samenwerkingsovereenkomst tussen de participatieorganisatie, zijnde het Minderhedenforum, en de overheid afgesloten. Dit komt ter vervanging van meerjarenplannen. Zo'n samenwerkingsovereenkomst opent de deuren, of kan de deuren openen voor instrumentalisering vanuit de overheid. Dat is een beetje afhankelijk van wie aan het roer staat. Maar wij hebben toch enige scepsis inzake het waarborgen van de autonomie, en inzake de onafhankelijke werking van dat Minderhedenforum.

Tot slot zien we een ander probleem in artikel 6. Daar wordt een opsomming van de opdrachten van het Minderhedenforum gemaakt, en daarbij komt een extra opdracht: het sensibiliseren en het ondersteunen van lokale actoren. Dat is een omvangrijke taak en een extra taak voor het Minderhedenforum, maar zonder bijkomende middelen. En dat betreuren wij.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik denk dat we daar in de commissie inderdaad een vrij uitgebreid debat over hebben gehad, en u kent ook onze bezwaren. Ze zijn heel goed opgenomen in het verslag van de besprekingen van de commissie. Maar ik herhaal hier voor de stemverklaring van straks heel kort ons voornaamste bezwaar.

Dat gaat met name over die zogenaamde participatieorganisatie, zijnde het Minderhedenforum. De collega's herinneren zich allicht nog de commotie rond dat forum van een tweetal jaar geleden, waar de toenmalige directeur het nodig vond om regelmatig met scherp te schieten op allerlei Vlaamse culturele tradities, en meer bepaald onder meer het volksfeest Sinterklaas en Zwarte Piet.

U hebt daar toen in de pers zeer straf op gereageerd, en ik kon mij wel vinden in een aantal bedenkingen die u toen formuleerde. Maar de bedenkingen die u toen

nogal stoer in de pers aankondigde, vind ik niet terug in dit ontwerp van decreet. Alle heil wordt nu van u en van de Vlaamse Regering verwacht, in een soort van samenwerkingsovereenkomst tussen het Minderhedenforum en de Vlaamse Regering. Maar aan de fundamentele werking van dat forum wordt niet geraakt, en aan de subsidiëring ervan evenmin. Daardoor zal dat Minderhedenforum nog altijd meer dan 700.000 euro per jaar blijven ontvangen. Door het feit dat wij dit Minderhedenforum een overgesubsidieerd en vooral ook een contraproductieve instantie vinden, zou die organisatie, als het van ons afhangt, nul euro ontvangen.

De forse taal die u destijds heb gesproken over de hervorming die u voor ogen had met het Minderhedenforum, vind ik niet terug in dit ontwerp van decreet. Dat vind ik een gemiste kans. En daarom zullen wij dit ontwerp van decreet niet goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Voorzitter, we hebben een amendement ingediend dat tot doel heeft om de lokale besturen toegang te verschaffen tot de contactgegevens van de inburgeraars. Wij zijn namelijk van oordeel dat de Vlaamse overheid en de lokale besturen, de steden en gemeenten, prioritaire partners zijn inzake inburgeringsbeleid. Het is dus belangrijk dat steden en gemeenten weten wie die inburgeraars zijn en dat zij complementaire acties kunnen opzetten.

Op het moment van indiening was het niet mogelijk om die bepaling mee op te nemen, omdat er nog een advies van de Privacycommissie nodig was. Dat advies is ondertussen gekomen en was positief. Daarom hebben we dit ingediend. Ik denk dat er daartegen geen enkel bezwaar kan zijn.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Voorzitter, ik mag deze historische kans niet missen om, nadat ik dit ontwerp van decreet, na heel zware discussies, heb goedgekeurd in de ministerraad, ook hier als parlementslid mijn steun te betuigen voor ditzelfde ontwerp van decreet. Bovendien wil ik mijn lieftallige collega Homans steunen in haar werkzaamheden. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Ik stel voor dat u na dit geweldige betoog een applaus geeft aan de heer Tommelein.

Ward Kennes (CD&V): Het decreet van 7 juni 2013 heeft een goede basis gelegd voor het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid. Het is inderdaad goed om dat af en toe te evalueren en op een aantal punten bij te sturen.

We hebben vastgesteld dat de residentiële woonwagenbewoners verdwijnen als doelgroep. Ik wil toch ook de vraag onderstrepen dat deze doelgroep op zich niet van de radar van de Vlaamse overheid verdwijnt. Want de problemen die daar nog altijd gekend zijn, die actueel blijven, vergen een aanpak.

Wat de participatieorganisatie betreft, concreet het Minderhedenforum, is er een uitbreiding: naast de organisaties, is er ook ruimte voor de individuele expertise. Dat kan zeer nuttig zijn. Maar ik wil toch beklemtonen dat, wanneer men participatie vooropstelt, het zich verenigen in verenigingen om die participatie samen te realiseren, niet uit het oog mag worden verloren en de nodige ondersteuning blijft verdienen.

Twee jaar na de opstart van dat geïntegreerde actieplan zal er worden gerapporteerd over de stand van zaken en de vooruitgang. Ook dat maakt verdere bijsturingen mogelijk. Dat is een positief punt.

Het decreet is geen groot decreet, maar het toont wel aan dat we als Vlamingen, als Vlaams Parlement, de vinger aan de pols houden en inspelen op nieuwe trends bij het integratie- en inburgeringsbeleid.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik dank de meerderheid voor het indienen van het amendement. Dat was inderdaad niet mogelijk op het moment dat we dit ontwerp van decreet in de regering hebben goedgekeurd.

Zoals de heer Janssens zei, zijn alle zaken die hier werden aangekaart uiteraard al ruimschoots aan bod gekomen in de commissie. Ik zal mijn repliek hier niet volledig herhalen. Maar ik wil toch even verduidelijken, vooral aan mevrouw Moerenhout en aan de heer Kennes, dat het decreet dat nu ter stemming voorligt, een belangrijke focuswijziging inhoudt. Misschien kan dat u alsnog overtuigen, mijnheer Janssens. De focus wat de participatieorganisatie betreft, namelijk het Minderhedenforum, komt sterker op de beleidsparticipatie te liggen. Ook moeten er andere actoren dan louter de etnisch-culturele organisaties worden betrokken.

We regelen de samenwerking bovendien veel strikter via een samenwerkingsovereenkomst in plaats van een meerjarenplan dat eenzijdig kan worden neergelegd zonder dat er enige dialoog met de Vlaamse overheid nodig is. Dat vind ik zeker een verbetering, omdat we dan korter op de bal kunnen spelen en indien nodig kunnen corrigeren.

Wat de opmerkingen betreft dat men het jammer vindt dat de residentiële woonwagenbewoners eruit zijn gehouden, heb ik al verschillende keren uitgelegd dat we ons focussen op de rondtrekkende woonwagenbewoners omdat de residentiële woonwagenbewoners ondertussen vanuit de bevoegdheid Inburgering zijn ondergebracht bij de bevoegdheid Wonen. Dat is ook heel logisch. Als we spreken over de residentiële woonwagenbewoners, dan gaat het veeleer over de mensen die hier geboren en getogen zijn, die natuurlijk ook nog wel enige opvolging nodig hebben, maar dat gebeurt vanuit de bevoegdheid Wonen en ook woonbegeleiding dat bij Welzijn zit.

Dat is dus allemaal verankerd, en daarom vond de regering het een zeer logische keuze om ons echt te focussen op de rondtrekkende woonwagenbewoners. Uiteraard hebben we ook de nodige aandacht voor de residentiële woonwagenbewoners, maar dat gebeurt vanuit een andere bevoegdheid.

Residentiële woonwagenbewoners, dat wil zeggen dat het woonwagenbewoners zijn die er continu wonen, dat ze eigenlijk niet bij Integratie en Inburgering thuishoren, maar wel bij het beleidsdomein Wonen. Het is een goede zaak dat die twee bevoegdheden ook bij mij zitten.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2018-19, nr. 1709/3)

– De artikelen 1 tot en met 18 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
81 leden hebben ja geantwoord;
33 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, voor deze vergadering wordt beëindigd, wil ik u allemaal een gezond, deugddoend en creatief 2019 toewensen. Ik hoop dat dat voor iedereen in goede gezondheid mag gebeuren, want dat is niet altijd vanzelfsprekend. Voor het overige, we zien wel waar we uitkomen in mei. Dat wachten we nog af. Laat het u allemaal goed gaan. *(Applaus)*

Hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 16 januari 2019 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens iedereen een vredevolle en behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 17.55 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Jamila Hamddan Lachkar, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Jenne De Potter, Ludo Van Campenhout, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Jean-Jacques De Gucht, Elisabeth Meuleman, Paul Van Miert

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Jamila Hamddan Lachkar, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter

Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke